

kerest... és nyoms

Kolozsvár, St. Baron... (Brassai-utca) 10

Telefon: ... és kiadóhivatás

... és 10.

... és vidéken is is

KELET

KELET-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjele drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 Augustus 21 Szombat

Kolozsvár * IX. évfolyam * 185 SZÁM

5686. Elül 11

Szováta és Bukarest

Az erdélyi lapok mostanában abban a farsza helyzetben vannak, hogy egyik nap a nemzeti-párti és liberális, másik nap a nemzetipárti és parasztpárti kollaborációnak, vagy fuziónak árnyékát látjuk. Csak tegnap adtunk hírt arról, hogy a nemzeti párt és a liberális párt között létrejött az előzetes megegyezés, amely egyelőre az időszaki választásokra szól és ma már megint arról kell beszámolnunk, hogy a nemzeti párt és a parasztpárt megegyeztek az időszaki választásokra való jelölésekben és a bukaresti körletben közös erővel a bessarábiai parasztpárt vezérért, Pan Halipát támogatják.

Ezeknek az egymásnak ellentmondó híreszteléseknek megvan a maguk természetese oka. A parlamenti szünet alatt ugyanis az egyes pártok vezetési nem tartanak fenn egymással szoros kontaktust, a közvetlen kapcsolat megmarad, de az ország különböző sarkaiba széterőrt és egymással csak hűzögösen érintkező pártcsoportok a maguk szakállára provizórikus megállapodásokat kötnek abban a reményben, hogy partjuk végrehajtóbizottsága utólagosan jóváhagyja ezeket a megegyezéseket. Ezeket a provizórikus megállapodásokat egyes érdekeltek politikai körök lejjak hasábján végleges formába öltöztetik és így keringenek a sajtóban napról-napra a legellentétesebb híradások.

A pártvezérek csaknem valamennyien furdóhelyeken nyaralnak és ezek a furdóhelyek gócpontjai lesznek különböző politikai elgondolásoknak. A román politikai életnek négy ilyen fontos gócpontja van, kettő az ország határain belül: Szováta és Bukarest, kettő pedig az ország határain kívül: a csehországi Karlsbad és a franciaországi Vichy. Ezen a négy gócponton tervelik ki a nemzeti párt új orientációját, amelyeknek elgondolásai két gondolat körül forognak: a szovátai és a bukaresti gondolat körül.

A liberális párttal való megegyezés gondolata Szovátáról indult ki. Manu lelkész és a nemzeti párt fiatal vezetési itt töltik a nyarat, itt találkoztak a nemzeti párt felé hajló liberálisokkal, Ducaval és Tatarescuvval, akikkel sikerült közös platformban megegyezniük. De a szovátai politikások soha sem szüntek meg hangoztatni, hogy erről a megállapodásról hiányzik még Maniu ellenjegyzése, márpedig a nemzeti párttal és így Erdélyre is csak Maniu keresztül lehet megegyezni. A liberálisokkal való tárgyalásokban csak egy bizonyos határig jutottak el: az időszaki választásokig. Közös parlamenti akcióról még nem volt szó, mert mint Manu lelkész az Új Keletnek tett nyilatkozatában mondotta, előbb tisztázni kell a nemzeti pártnak a parasztpárttal való viszonyát és csak aztán lehet szó a liberálisokkal való egységes ellenzéhi frontról.

Amíg a szovátaiak fáradhatatlanul egyengetik a liberálisokkal való megegyezés utját (mai jelentések szerint Duca és Tatarescu néhány nap múlva újra Erdélybe érkeznek), addig Maniu, aki a bukaresti gondolatot képviseli, az ország fővárosában hol Mihalachéval, hol Madgearuvval tárgyal, ragaszkodik a parasztpárttal való kollaboráció épégbentartásához és az időszaki választásokra közös jelölésekben állapodik meg a parasztpárttal.

Karlsbad ebből a vitában, ugyilátszik, Szováta felé hajlik. Az egyik bukaresti lap mai száma a Karlsbadban nyaraló Bocu Sever nyilatkozatát közli, aki kijelenti, hogy a nemzeti párt többsége ellene van a parasztpárttal való fuziónak és reális posszibilis politikát kíván, ami egyet jelent a liberálisokhoz való közeledéssel. Maniu azonban a parasztpárt híve

és miután nagy tekintélye van a pártban, a párt helyzete egyelőre tisztázatlan.

Nos, erre a karlsbadi nyilatkozatra nyomban megérkezik Bukarestből az ugynevezett hivatalos jelentés, amely szerint a nemzeti párt és a liberálisok között nincsnek hivatalos tárgyalások. A most folyó megbeszélések csak magánvéleményei a párt tagjainak és mindaddig érvénytelenek, míg a párt határozatot nem hoz. Tény azonban az, hogy a nemzeti párt fentartotta a parasztpárttal választási kartelljét a legközelebbi időszaki választásokra is és tény az is, hogy a nemzeti párt asztalán ajánlat fekszik a parasztpárttal való fuzióra.

Hogy e két gondolat kialakulásában a liberális politika „nagybácsijának”, Constantinescu volt földmívelésügyi miniszternek is szerepe van, azt a negyedik gócpontból, Vichyből érkező „helyzetjelentés” sejteti. Cosmianescu volt miniszter, aki Vichyben tölti a nyarat, egy román újságírónak kijelentette, hogy a liberális párt senkivel sem fuzionál, legfeljebb arról lehet szó, hogy ha az Averescu-párt távozása után újból liberálisok jönnek, néhány miniszteri tárcát a nemzeti pártnak juttatnak. Ha a nemzetipártiak nem lesznek ezzel megelégedve, a liberális párt nem tárgyal többet velük.

Íme, ez a négy politikai gócpontnak a helyzetjelentése. Az erőviszonyok ebből a négy jelentésből egyáltalában nem világlanak ki. Egy dolog bizonyosnak látszik: a nemzeti párt aktív tagjainak nagy zöme a liberálisokkal való megegyezés gondolatához hajlik. Ezeket a pártvezérséget egy nagy országos kormányképes párt

Petrovici miniszter vonakodik írásba foglalni a zsidó tanulóknak szabad iskolaválasztásáról tett ígéretét

Willer József heves szócsatája Otetelesanu államtitkárral. Az államtitkár azt ajánlja, hogy a magyar párt ne foglalkozzék a zsidókkal. A német képviselők pesszimisztikusan ítélik meg az iskola helyzetét

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 20. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap kisebbségi nap volt Bukarestben. A német és magyar képviselők egész nap az iskolakérdésről tárgyaltak. Hans Otto Roth, Kreuter és Müller német képviselők előbb Bucsan államtitkárt keresték fel, akinek elpanaszolták, hogy Petrovici közoktatásügyi miniszternek a szabadoktatásra beígért rendelete egyre kevés és hogy az iskolatörvényt ma sokkal szigorubbban applikálják, mint Angheliescu idejében. Bucsan teljes jóakarattal biztosította a német parlamenti delegációt és megígérte, hogy interveniálni fog Petrovici közoktatásügyi miniszternél új tárgyalások érdekében.

A belügyminisztériumból a német képviselők a közoktatásügyi minisztériumba mentek, ahol Willer József dr., aki a német képviselők-től függetlenül szintén iskolai ügyekben járt el, Otetelesanu államtitkárral tárgyalt.

Egy izgalmas párbeszéd

Otetelesanu államtitkár és Willer József képviselők között igen heves szóvita zajlott le. Willer megkérdezte Otetelesanút, mikor jelenik meg már a szabadiskolázatásról szóló rendelet?

— Igen komplikált ez a dolog, — felelte Otetelesanu — mert ez a rendelet a törvénybe ütközik és igen nehéz egy ilyen rendeletet kiadni.

Willer ekkor Petrovici miniszter határozott ígéretére hivatkozott, mire Otetelesanu így felelt:

Estrella Tangó és a La Barcelona Charleston a két legnépszerűbb száma a világvárosi mulatóknak. Nagy rádió sláger. Fekete Tivadar szövegével most jelentek meg. Darabja 20 lei, Moravetz kiadás, mindent kapható. Egyéb slágerek: Va encia 30 lei, Pique Dame 24 lei, Mon Plaisir 24 lei, Valentino 30 lei, Sonja fox 30 lei, mindent kaphatók. 2

megalakításának gondolata fűti és a parasztpárttal való négyeztetendős hiábavaló tárgyalásoknak szomorú emléke elveszi kedvüket attól, hogy a régi irány — a parasztpárttal való fuzió — sikerében bizakodjanak. Így lesz a szovátai gondolat napról-napra népszerűbb a nemzeti párt tömegeiben, sennai is inkább, mert mint az Manu lelkésznek az Új Kelet részére adott nyilatkozatából is kitűnik, a szovátaiaknak sikerült a tárgyalások során a megegyezés egyedüli lehetséges alppfeltételét biztosítani: a nemzeti párt programja a liberálisokkal való kollaboráció esetén is integrálisan fennállhat.

A bukaresti gondolat középpontjában Maniu Gyula áll, aki egymagában hatalmas tábor jelent. De éppen azért, mert a szovátai gondolat sem szűnik meg hangoztatni, hogy Maniu az igazi vezér és a liberálisokkal tárgyaló nemzetipártiak változatlan hűséggel sorakoznak Maniu mögé, kézenfekvő sz a gondolat, hogy Maniu tudásával és beleegyezésével folyjak a szovátai tárgyalások. A bukaresti gondolat csak papírmű. Csak arra való, hogy a parasztpárt figyelmét, akiket a liberális párt szintén ajánlatokkal csábítgat, lekötse addig, míg a szovátaiak mindent elrendeznek és Maniu leülhet a kész szövethez, aláírni az egyezséget. Így nagyon valószínű, hogy az új parlamenti ciklus küszöbén egyedül a szovátai gondolat fog dominálni.

— Önök megrohanták a minisztert, aki nem ismeri a törvényt és azért tett ígéretet Önöknek. Ha a rendelet meg is jelenik, jól meg kell gondolni annak szövegét és formáját, hogy ne legyen ellentétben a törvény paragrafusával.

— A szövegezés — felelte Willer — nem lehet egyéb, mint az, hogy a zsidó tanulók beiratkozhatnak a magyar iskolákba.

— Ne foglalkozzanak Önök a zsidókkal — mondotta Otetelesanu.

— Tudjuk mi jól, hogy mivel foglalkozunk — replikázott Willer.

— De mi is tudjuk jól — mondotta Otetelesanu — hogy miért foglalkoznak Önök a zsidókkal.

A Rapid munkatársának értesülése szerint a magyar párt kitart követelése mellett és presztizskérdést csinál az ügyből.

A helyzet nem valami jó

Míg Willer Otetelesanuvval tárgyalt, a német képviselők, akiket Petrovici miniszter 5 órára rendelt magához, a miniszterrel tárgyaltak. A delegáció 6 órakor hagyta el a miniszter szobáját. Hans Otto Roth a minisztertől kijövet a Rapid munkatársának kérdéseire ezt válaszolta:

— Ha azt mondanám, hogy a helyzet jó, igen sokat mondanék. Kijelenthetem azonban, hogy az ügy nem áll éppen rosszul. A miniszter részéről sok megértő jóakaratot tapasztalunk azonban a minisztérium magasabb hivatalnokai

betű-
Állást-
k díja
el, elő-

ók
glóje,
No 19.

keresünk
re, ki a
en ágat
Szeze-
1574

le nykt
l jr. uri
árte yen,
francia
deklóri:
Biatosi-

nal vagy
spere egy
kerskodo-
án-magyar
fűszerhez
p. Ajánla-
tési igény
ér Grosz
szerkesre-
ni M hai.
1897

kereskedő
széd. állást
kát „Meg-
án a kiadó
1 98

ot, minden
elad Schulz
bara, Preyer
on 22-40.
1276

ergalmas he-
szerkereske-
si eng-dély-
átaló, eset-
ssal tarsul-
tat „Egyszí-
re a kiadóba
1593

leg lakát is
elligenszicó
t. tóter 13 sz.
let.

Clujon
Parisien“

ontos ki-
nak! Reg-
tó.
sa alatt
nk!

Társ.
yulaféhr-
Forda, Ud-
és Taks-
tol, bel- és
vegez.

sk

erakat.

27 leiért erős férfi harisnyát, 57 leiért sportharisnyát, és 77 leiért selyem harisnyát árusít SIPOS, Cal. Reg. Ferdinand 8.

megakadályozzák ennek a jóakaratsnak lerealizálását. Több kérdésben Bucsan államtitkár segítségünkre sietett, aki új tárgyalást eszközölt ki.

Kreuter képviselő kijelentette, hogy a temesvári német iskolák ügyében nincs semmi új.

Dr. Willer József Otetelesanval való tárgyalása után fogadta a Rapid munkatársát és előtte a következő nyilatkozatot tette:

A szabadiskolázatási rendelet ára a bihari mandátumnak

— Az erdélyi lapok legutóbb az iskolakampányról beszámoló cikkeiben úgy állították be az én szereplésem, mintha én rózsás optimiz-

mussal itélném meg a helyzetet szemben a szász képviselők pesszimizmusával. Nem akarom, hogy indokolatlan naivitással vádoljanak és ezért kijelentem, hogy Petrovici miniszter megértő nyilatkozatait, valóban a hála érzésével fogadtam. Azonban ennek a miniszteri ígéretnek az írásba foglalása egyre késik. Igaz, hogy ma a közoktatásiügyi minisztériumban nagyon különös választ kaptam sürgetésemre, én azonban föltétlenül bízom a miniszter ígéretében, mert eddig nem adott okot, hogy szavainak hitelét kétségbe vonhasuk.

Különbözőben sem tartom olyan rossz politikusként, hogy egy teljesen törvényes és igen szerény kérdést szűkebb körben visszautasítom, ami a küszöbön lévő időszaki választás eredményét kétségessé tehetné. A rendelet ki nem adása egy a magyarság, mint a zsidóság között nagy izgatottságot kellett és ha idejében meg nem jelenne a rendelet, a reakció nem fog elmaradni. Tények és nem ígéretnek kellene ahhoz, hogy a magyar párt a bihari választásokon eredményesen támogassa a kormányt.

A moszkvai egyetem rektora előadást tartott Bécsben

A szovjet-kultúra mai állása. A diákság egyenlő joggal és felelősséggel működik az egyetemi tanácsokban

(Bécs, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák főváros szellemi életének valóságos szenzációja az az előadás, amit egy társulat meghívására Pinkjevics professzor, a moszkvai egyetem rektora tartott. Szovjetországról orosz hivatalos tényező ezúttal először tartott az ottani viszonyokról nyilvános előadást. Az előadás írást szokatlan érdeklődés mutatkozott, úgy, hogy a koncertterem helyett a kereskedelmi és iparkamara hatalmas termét kellett kibérelni.

Pinkjevics tanár mindenekelőtt kijelentette, hogy a mai Oroszországban a tudomány és kultúra gyors tempóban halad előre. Legbeszédebben szól emellett az a tény, hogy a forradalom előtt működő tanárok kilencvenkilenc százaléka még ma is dolgozik a főiskolákban és különböző tudományos intézetekben. Szovjetországnak hetvenegy főiskolája van, ezek között 14 egyetem. Ezek mellett 524 technikumon tanítják az ipari ismereteket. A forradalom után az új köznevelődési intézetek egész sorával gyarapodott az ország, így mindenekelőtt mezőgazdasági és technikai tanintézetekkel. Most 110 000 diák van beiratkozva a különböző tanintézetekben és tizenegyezeren foglalkoznak mint tanárok és kutatók a tudományban.

Érdekes, hogy a tanuló ifjúság milyen rétegéből rekrutálódik. Huszonégy százaléka a tanulóknak munkások gyermekei, 26 százalék a paraszté, 36 százalék a különböző állami és szövetkezeti alkalmazottak gyermekei, 11 százalék pedig a szellemi pályákon működők fiai és leányai. A többiek különböző foglalkozást űző szovjetpolgárok gyermekei. Az összes főiskolai tanulók közül kommunista alapon mindössze 14 százalék van megszervezve. A diákság nagy számával szemben 2650 rendszeres főiskolai tanár működik és jóval több magántanár, tanárszolgálat. Az egyetemi hallgatók közül 66 százalék férfi, a többi nőhallgató.

Az új nevelési program értelmében a nép iskolától kezdve az egyetemig azt az elvet valószínűsítették meg, hogy a fősulyt nem az előadásra és a növendékek figyelmes hallgatására kell helyezni, hanem az oktató és növendék kölcsönös tevékenységére és mindkettőjük egymásra hűtő kutató munkájára.

Ebből a szempontból különös figyelembe vették azt a körülményt, hogy a diákok javarésze a gyárból és az eke mellől került a főiskolákra, miután az előkészítő munkásfakultásokat elvégezték. Az oktatási idő felét gyakorlati munkával töltik. Az egyetem új szervezete szerint a főiskolák élén a rektor áll, mellette a fakultások és dékánatusok tagjai és végül a diákság reprezentánsai. A főiskolai tanács épp úgy, mint az egyes fakultások tanácsában a

hallgatók és tanárok egyenlő arányban vannak képviselve és a diákok ugyanolyan felelősséggel tartoznak az intézetnek, mint tanáraik. Nem szabad elfelejteni, hogy Oroszországban egész más tanulmányi anyag ül a padokban, mint más országokban. Főiskolák mellett étes családszűkekre járnak egyetemi előadásokra. Az egyetemre csak az vehető fel, aki a felvételi vizsgát eredményesen letette.

A főiskolák mellett egész sora a kutatóintézeteknek fejleszt a tudományt. Első helyen áll a Tudományos Akadémia, ezután következnek az Optikai Intézet, a Fiziológiai Intézet és több más hasonló intézmény.

Ami a javadalmazást illeti, a szellemi munkások eddig nagyon rosszul állottak. Most azonban egyre emelkedik a szellemi munkás jövedelme, jóllehet a fizikai munkások bére még mindig nagyobb a szellemi munkásokéval. Ezzel szemben a szellemi munkásoknak sok kedvezményt ad az állam. Mintaszerűen berendezett üdülőtelepek vannak és a közoktatási kormány alkalmat ad nekik különböző mellékkeresetekre azért, hogy tudományos bizottságokban való működésüket külön honorálja. Egy egyetemi tanár havi jövedelme 250 rubel, vagyis 800 schilling. (26 ezer lej) Akinek azonban már tudományos neve van, ezer rubelnél is többet megkeres.

Arra a kérdésre, vajon Szovjetországnak biztosítva van-e a tudományos kutatás szabadsága, a moszkvai egyetem rektora kijelentette, hogy az egzakta tudományokban a legteljesebb kutatási szabadság uralkodik, csak a társadalomtudományi és filozófiai problémák kutatása körül vannak megszorítások. Azonban minthogy Oroszország már tudományos tekintetben is a szocializmus felé halad, bizonyos, hogy rövid időn belül meg fogják szüntetni a tudományágak ellenőrzését is.

A publikum nagy érdeklődéssel hallgatta a rektor előadását.

Ha még nem ismeri az

Aladdin

lámpát, kérjen ingyenes ismertetőt.

ROMÁN ALADDIN
KERESKEDELMI R.-T.
SATMAR

* A takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti a világítási költségeket. Vásároljon "Tungsram" félvattos izzólámpát.

Milyen legyen a zsidó középiskola

Írta: Dr. Pollák Sándor

— Első közlemény —

Az a reneszánszmozgalom, mely a zsidóság életében világszerte egy nacionális, mint kulturális vonatkozásokat megvilágít, természetesen a legutóbbiban megoldandó problémák közé sorozza a zsidó ifjúság neveléséét, konkrétan: a zsidó középiskola kérdését.

Ez a kérdés nemcsak a világháború okozta politikai változások egyik eredménye, mint ahogy tapasztaljuk azt az utódállamokban, hanem mind ott, ahol zsidók nagyobb számban laknak, ahol a zsidó ifjúság iskolázatása és technikai akadályok nem merülnek fel, ott is előtérbe nyomul ez a kérdés, mint a zsidó új-éledés egyik mozzanata. Nálunk Erdélyben különös súllyal bír ennek helyes megoldása, mert az impériumválasztás a zsidóságot tekintetben teljesen készületlenül találta: nekünk nem volt zsidó középiskolánk. Arra különös szükségünk sem volt. Amikor 1919-ben a Tatabánya-i zsidó iskolaegyesületet megalapítottuk, erre bennünket nem az készítetett, hogy a zsidó ifjúság számára a többi felekezeti iskolákban nincsen hely, hanem kizárólag az az elgondolás és óhaj, hogy gyermekeink oly iskolai nevelésben részesüljenek, amely teljesen harmonikus a zsidóság nemzeti és kulturális regenerálódásával. Erre pedig csak a hitközségektől független és ezen országokban egyesületesen vezetett iskolaegyesület látszott alkalmasnak, remélvén, hogy minderről, ahol arra szükség van, ily egységes iskolák fognak létesíthetők. Ez a remény nem vált be. Egyszerűen azért, mert tulajdonképpen az itteni zsidóság erejét akkor, amikor azt hittük, hogy amit más népek évszázados gyűjtővel, állami támogatással és egy kompakt nemzetnek minden erejével századokon át teremtettek, azt mi néhány év alatt lelkes áldozatkészséggel fogjuk megvalósítani.

Egy másik nehézség állott elő, mely égetővé és a leggyorsabban megoldandó problémává tette a középiskola kérdését, nevezetesen az új iskolai rendszer és vele kapcsolatos rendelkezések, törvények. Azon vettük észre magunkat, hogy gyermekeink iskolai nevelése elő szünetelt. A hitközségek általános iskolákba nem volt szabad gyermekeinket bocsátani, állami iskolák, ahol voltak is, nem vették fel a zsidó ifjúságot, ha pedig hivatalosan igen, akkor az csak a vallástörvényeink megzavarásával járt, avagy egyébként is oly bűnös módokra részesültek, hogy meg kellett győződnünk afelől, hogy nem vagyunk kívánatos eism. Noha volens rátegyünk iskolákat kellett felállítani azok a zsidó középiskolák, amelyek ezidőszakra egyáltalán rendelkeznek még a körülményekhez képest szilárd bázissal: a hitközségek. E helyütt figyelmen kívül hagyva azokat a nehézségeket, mikkel a hitközségeknek is meg kell küzdeniük egy nyilvános iskolai jog elnyerése oéljából, mint a horribilis materiális eszközök előteremtése és biztosítása érdekében — hiszen nekünk nincsenek ny r ndálatrésű alapjaink, elküldött vegyünk — sejtálatat kell megállapítanunk, hogy az eddig létesített zsidó középiskoláinknál (Kolozsvár, Temesvár, Nagyvárad, és más) az a szempont jöttt elő: zsidó középiskolát teremteni a zsidó ifjúság számára, nem pedig zsidó középiskolát létesíteni, a körülmények között lehetőség zsidó tartalommal telítve. Vannak zsidók által létesített és fenntartott középiskolák, de nincsenek zsidó középiskolák.

Ez az oka pedig a hitközségek konstrukciójának természetében rejlik. Tulajdonképpen egysége hitközség a legheterogénebb gondolkodású és politikai nézetű egyénből áll. Régi elv, hogy a hitközség nem politikai és nem társadalmi politikai. Ezen helyes elvnek a következménye, hogy politikailag a legkülönbözőbb velleitások is a legharmonikusabb együttműködésben találkoznak a hitközség érdekében. Ez az elv érintetlenül állta meg a helyét, amíg alatta zsidó vallási, vagy a kö önséges értelemben vett politikai, tehát a vonatkozó országbeli, vagy külpolitikájának különféle megvilá-

vánulását értet teremtet, amió formája és tartal zsidóságot érinti.

Nem lévén

közégek és sz

blémáját megvi

visszás helyzete

gyenge kivételle

hogy nem vesz

zsidó politikára

tímegei, elöcor

nyomó része en

ál, ennek szelle

gességét éri. J

abban különbö

hogy a zsidó if

vallás szabályai

be hátrányára,

Ez az eredet

kielégítő a régi

lenlegi helyzet

a zsidó közép

.....

Tova

(London,

kiküldötték, m

megtartották t

bányatulajdon

kások most se

szakszervezet

A „Neue F

oikket közöl a

bányászsztrájk

nek területét

Londonban

vigyáznai, mer

Az elővigyáz

Abban a hatá

szállítmányai

szik, teljes cse

jobb csak akko

és ezenkívül n

csoporthoznak

den, mintha

hét vége.

A „Neue F

munkásvezető

kijelentették,

1919. évi élet

erői az ifjúság

galomra intik

munkásságot r

össze és valósá

föltették. A le

át vannak hat

és vállaltudom

.....

Erdő

Mára va

(Bucurest

várják Bulgár

bolgár kormány

alakulásában,

bszadék működ

minden lehető

Valószínű

és különösen

területen is t

pezni Mitl'n

Belgrádon ker

E

A „Cuvant

kormány az i

resszália gyar

nyelvek beszé

bolgár belügy

lyet az egész

nyilvános hely

szélni és a ren

A „Cuvantul

lentések is ér

Legol-

csóbban

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fióktüzet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

3 k

Yen piskola

Sándor ny —

mely a zsidóság onális, mint kultu- rál-ánul, természet- megoldandó problé- uság nevelésügyé- piskola kérdését. világháboru okozta eredménye, mint dállamokban, ha- nagyobb számban iskoláztatása elé érülnek fel, ott is mint a zsidó ujja- Nálunk Erdélyben helyes megoldása, zsidóságot e tekin- találta: nekünk nk. arra különös r 1919-ben a Tar- resületet megalepi- az készített, hogy obi felekezeti iko- a kizárólag az az yermekéink oly is- erkek, amely teljese- zeti és kulturális g csakis a hitköz- országrészben egy- let látszott akcl- nderült, ahol arra kolák fognak léte- vált b). Egyszeren tteni zsidóság ere- , hogy amit más állami támogatá- ek minden erejé- s, azt mi néhány ggal fogjuk meg- t elő, mely égetővé andó problémává nevezetesen az új esolatos rendeletek, e magunka, hogy ése elé szinte á- dályok gördültek: nem volt szabad ami iskolák, ahol zsidó ifjúságot, ha r az csakis vallás- járt, avagy egyéb- részesültek, hogy ól, hogy nem ve- ns volens túrgósa- ak azok a zsidó rint egyedül reu- ekhez kepest stílár- helyütt figyelme- zéseket, mikkel a küzdenők úgy a céljából, mint a k előteremése és ezen nekünk nin- jaink, elküldöttél il megállapításunk, dő középiskoláink- gyvárad, e áhi az középiskolát terem- s, nem pedig zsidó örülmények köztél al tiltva. Vannak tolt középiskoláink, oláink. községek konstruk- jlik. Tudvalevőleg terogénebb gondol- gyénekből áll. Régi a politikai és nem helyes elvnek a ksilag a legkülön- monikvaabb együtt- itközség érdekében meg a helyét, amíg kő őrséges értelem- vonatkos ország- különféle megnyi-

vánulását értettük, de felette fonák helyzetet teremtett, amióta a politika fogalmának egy új formája és tartalma keletkezett: a világ egész zsidóságát érintő egységes zsidó politika.

Nem lévén célunk ennek keretében a hit- községek és az egyetemes zsidó politika pro- blémáját megvitálni, csupán leszögezzük azt a visszás helyzetet, hogy míg a hitközségek — gyenge kivétellel — azt a struccpolitikát űzik, hogy nem vesznek tudomást ezen egyetemes zsidó politikáról, addig a zsidók jelentékeny tömegei, elsősorban pedig a zsidó ifjúság tul- nyomó része ennek a politikának hatása alatt áll, ennek szellemét öljajja és ennek műtsá- gességét éri. Jelenlegi középiskoláink csupán abban különböznek az állami középiskoláktól, hogy a zsidó ifjúság amazokban megterhítja a vallás szabályait, no meg tán az sem tudatik be hátrányára, hogy zsidó.

Ez az eredmény önmagában lehetett volna kielégítő a régi időkben, de semmire a je- lenlegi helyzetben. A helyes megítélés szerint a zsidó középiskolák feladata ugyanaz, mint a

többségi kisebbségi középiskoláké: a törvényileg előírt középiskolai ismereteket mellett saját népi kultúráját elsajátítani legalább is oly mérték- ben, amint ebben az a viszonyok között fizikailag lehetséges. Természetesen ezt a célt nem me- ritheti ki csupán néhány hittanóra alatti és inkább az elemi ismeretek megszerzésére szol- gáló tananyag, hanem a rendes tananyaggal egyenrangú és egyazon fontosságu kell, hogy legyen: a zsidó vallás-tudomány, történet, iro- dalom és hébernyelv ismerete is. És bizonyára kétségtelen az, hogy úgy az iskolafentartó közületek, mint a zsidó egyének csakis öröm- mel fogadják, ha azt tapasztalják, hogy az általuk fenntartott középiskola egyben zsidó kö- zépiskola a szó valódi értelmében. És ennek megvalósítása csakis az iskola-vezetőségtől függ. Ha az iskola irányított valódi zsidó érzés és buzgalom hatja át, his megerőltetéssel és valódi zsidó szeretettel époly látható eredményt tud- nának e téren is elérni, amint gyemekeink elérték minden más téren, ha szellemük kifej- lesztésére alkalom adatik.

Tovább tart az angol bányászsztrájk

Megszakadtak az újabb tárgyalások is

(London, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bányamunkások és bányatulajdonosok kiküldöttéi, mint jelentették, ismét felvették. Kéthónapi szünet után az éntkezést és tegnap megterített tanácskozásukat. Ez a tanácskozás azonban megint eredménytelenül végződött. A bányatulajdonosok továbbra is szigorúan ragaszkodnak a munkaidő felemeléséhez, amióla a mun- kások most sem akarnak hallani. A tanácskozás a késő esti órákban tehát ismét megszakadt. A szakszervezetek egyelőre a sztrájk változatlan folytatását határozták el.

A „Neue Freie Presse“ mai száma hosszú cikket közöl anghai tudósítójának tollából a bányászsztrájk színhelyéről, Délwalesről, amely- nek területét az újságíró birtosza.

Londonban figyelmenntették, hogy jó lesz vigyázni, mert Délwalesben a helyzet zavaros. Az elővigyázatosság azonban felesleges volt. Abban a hatámas vőgyben, amelyben a szén- szállítványával világhírűvé lett Cardiff is fe- szik, teljes ocsord van. Felvonulásokat legfel- jebb csak akkor látni, ha futballmérkőzés van és ezenkívül még csak a mozgósítványok előtt csoportosulnak az emberek. Ugy léz ki min- den, mintha szombat este volna, a munka- hót vége.

A „Neue Freie Presse“ munkatársa több munkásvetével beszélt, akik valamennyien kijelentették, hogy vissza akarják állítani az 1919. évi életszandart. A sztrájk legfőbb erői az ifjúságban vannak, míg az öregek nyu- galomra intik a fiatalságot. Az egész bány- munkáságot rendkívül szoros kötelékek fűtik össze és valóságos tömegszuggeszció uralkodik fölöttük. A legfiatalabb munkásvyermekek is át vannak hatva a gazdasági harc gondolatától és vállaltudományok helyett nemzetgazdság-

tant tanulnak. A rémet újságíró leszögezi, hogy egy a munkások, mint a munkaadók részéről teljesen hiányzik a kölcsönös bizalom. A bányászok azzal is vádolják munkaadóikat, hogy soha sem mondunk igazat és hogy nem lehet a szavuk- kon elmenni. A bányatulajdonosok úgy kezelik munkásaikat, mintha még mindig 1830 at ir- nánk. A bányamunkások így lettek szocialis- tákká és soha osztályöntudatuk még nem egé- szen fejlett, a legjobb uton vannak, hogy tu- datos küzdelem legyenek.

A szakszervezeti titkárok természetesen már most is rendkívül képzett emberek. Ezek a londoni marxista Labour College-ben végeztek tanulmányukat és azok közé a kisszámú an- golorok közé tartoznak, akik Marx munkáit ol- vasták. Bevallott céljuk: a munkásosztály diktatúrája. A szakszervezeti titkárok élén Cook áll, aki kifejezetten diktatúra-politikát követ. A munkaadók is tudják ezt és épen ezért nem akarnak engedni. Es azt is tudják, hogy ők tovább bírják a harcot, mint a munkások. Ál- talános az a vélemény, hogy a sztrájk tökéletes elfáradáshoz fog vezetni, de komoly eredménye nem lesz.

Erősödik a bolgárelles hangulat a román sajtóban

Mára várják a szófiai kormány választát. Ha a válasz nem lesz kielégítő, Jugoszlávia erőlyes eszközöket akar alkalmazni

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Külügyi körökben holnapra várják Bulgária választának megérkezését. Beavatottak szerint a válasz nem lesz kielégítő és a bolgár kormány igyekszik kibujni a felelősség alól, kijelentve, hogy semmi része nincs a bandák alakulásában, de viszont komoly katonai erő hiányában nem áll módjában megakadályozni a bandák működését. Mindezek dacára a jegyzék azzal fog végződni, hogy a bolgár kormány minden lehető el fog követni ennek a sérelmes helyzetnek a megszüntetésére.

Valószínűnek látszik, hogy ezzel a válasszal a szomszédállamok nem lesznek megelégedve és különösen Jugoszlávia fog erőlyes eszközöket alkalmazni és újabb bandabetörés esetén bolgár és különösen Jugoszlávia fogja a tárgyat fogja ké- terúleten is üldözni fogja a komitácikat. Ez az ügy egyébként megbeszélés tárgyát fogja ké- pesni Mitilineu és Nincics külügyminiszterek között, amikor Mitilineu a Népszövetség ülésére Belgrádon keresztül Genbe utazik.

Represszáliák a kisebbségek ellen

A „Cuvantul“ értesülése szerint a bolgár kormány az idegenek elleni indokolatlan rep- reszália gyanánt egyszerűen eltiltotta más nyelvek beszélését, mint a bolgár nyelvet. A bolgár belügyminiszter rendeletet adott ki, ame- lyet az egész országban kiragasztottak. Eszerint nyilvános helyeken csupán bolgáru szabad be- szélni és a rendelet ellen vétőket megbüntetik. A „Cuvantul“ szerint a kormányhoz már je- lentések is érkeztek, hogy a bulgárial román-

lakta falvak lakosságát az ottani hatóságok kényszeríteni akarják, hogy bolgáru beszélje- nek. Eltiltották a román könyvek bevitelét is Bulgáriába. Hír szerint az érdekelt államok képviselői felvilágosítást fognak kérni Szófia- ban e rendeletek ügyében.

Miért késik a válasz?

A komitácibetörések ellen átnyújtott juko- sláv-román-görög tiltakozó jegyzékre Bulgária még mindig nem adott írásbeli választ. Ebből az alkalomból az „Universul“ hosszabb cikkben

foglalkozik a kérdéssel és a különböző barát- sági szerződéseik által alátámasztott balkáni béke ügyével. A lap szerint az érdekelt álla- mok nem elégedhetnek meg a szófiai kormány platónikus kijelentéseivel, hogy minden töle telhetőt elkövetett a határidőidensek megszü- ntetésére. Még kevésbé lehet elfogadni a szófiai lapoknak azon álláspontját, hogy Bulgária nem vonható felelősségre az irreguláris bandatáma- dások miatt és hogy ez a kérdés a Népszövet- ségre tartozik. Lehetetlen állapot, hogy a szom- szédállamok intervencióit folyton Genbe kell- jen küldözgetni, mialatt Bulgária zavartalanul tovább szervezheti irreguláris alakulatait és hogy nyugtalanítsa a szomszédországok határ- vidékeit.

„A komitációs betörések ügyét az érdekelt államoknak egymás között kell elintéznük, mert a Népszövetség elé csak olyan problémák kerülhetnek, amelyeket kölcsönös engedékeny- séggel megoldani nem sikerült. Ha tehát Bul- gária, amint a kollektiv jegyzék átnyújtásakor hangoztatja, hajlandó elégtételt szolgáltatni a szomszédállamoknak, miért akar a Népszövet- séghez is folyamodni? Kétségtelenül csak azért, hogy kitűnjön minden obligó alól szomszédai- val szemben.

A békeszerződés ellen

Bulgária úgy a szerb és görög Macedónia, valamint az új Dobrudza ellen felhasználható komitácibandák szervezésével meghatározott célt követ: a neuilly békeszerződés megdönté- sét. Ha ugyanis a Jugoszláviához, Görögorszá- ghoz és Romániához csatolt területeken nyug- talanságot kelt, Bulgária rámutathat majd arra, hogy ezeket a nyugtalanságokat csak úgy le- het megszüntetni, ha azokat a területeket visz- szadják neki. Amikor aztán a bizonyítékok ereje alatt Bulgária kénytelen volt beismerni, hogy bolgár elemek szitják az incidenseket, akkor arra a jólismert szólamra hivatkozik, hogy a leszerelési kötelezettség miatt nem ren- delkezik a komitácik megrendszabályozására szükséges karhatalommal. És ez újabb protes- tálás Neuilly ellen.

A népszövetségi kölcsön

A szófiai kormány álláspontja tehát vilá- gos, — folytatja az „Universul“, csodálkozni csak azon lehet, hogy egyes diplomáciai körök a multbeli tapasztalatok ellenére sem akarják belátni, milyen veszedelmes játékot űz Bul- gária. A világháboru idején, amikor Bulgária még semleges volt, a nagyhatalmak pártfogólag kezelték abban a reményben, hogy végül mégis melléjük fog állani. A legnagyobb francia és angol intézetek hatalmas kölcsönöket folyósítot- tak a szófiai kormánynak, amely ezzel a pénz- zel szerelte fel hadseregét — és 1915-ben Bulgária a központi hatalmak mellett avatkozott be a háboruba. Ennek ellenére a fegyverszünet megkötésekor a nagyhatalmak bizonyos szim- pátiával kezelték Bulgáriát: a hadisarcot felére redukálták és azt is két részletre osztották, amelyek közül a másodikikat Bulgária reméli, hogy sohasem kell megfizetnie.

Bulgária pénzügyi helyzete ma jobb, mint 1912-ben, vagyis az összes Balkán-háboruk és a világháboru előtt, amikor az állam adóssága a költségvetésnek 22 százalékát tette ki, míg ma csak 15 százaléké. A leva árfolyamának emelkedése is ezt bizonyítja. És mégis Bulgáriá- nak 2 és félmillió font népszövetségi kölcsönt akarnak adni a lekapcsolt területek menekült- jeinek segélyezésére.

A balkáni békepaktum

A nagy engedékenység igen megfontolandó és nem szabad megfeledkezni és nem lehet észre nem venni, hogy új tűzfészek gyul ki a Balkánon, amelynek elfojtása, vagy el nem fojtása miatt elsősorban a nyugati államok diplomáciáját terheli a felelősség. Mert a vesze- delem napról-napra nő és ha a szeptember 7-én megnyitó népszövetségi ülésrak fogl- kozni fog a komitác-i-ügygel, igen kívánatos volna, ha a fenyegetett szomszédállamok a leg- teljesebb elégtételt kapnák meg. Ezek az álla- mok nem akarnak mást, mint a békeszerződés- sek tiszteletbentartását és a balkáni egyensúly megőrzését. De amíg a bolgár komitácibandák betörései nem szűnnek meg, szó sem lehet

u 8. Cal. Mojlitor Telefon 877

3 kell a kis babának: Höfer hintőpor, krém és szappan

4

balkáni békepaktumról. Sőt valószínű, hogy Bulgária igyekezni fog minden eszközzel meg-
húsítani a békepaktum létrejöttét, mert semmi
érdeke, hogy valóban béke legyen a Balkánon,
hiszen akkor nem lehet a zavarokban halászni.
Bulgária kezdettől fogva a következő fel-
teteleket szabta a békepaktumhoz való hozzá-
járásának: kapjon szabad utat az Egei-tenger-
hez, tarthasson rendes hadsereget az általános
hadkötelezettség alapján, ismerjék el az összes
lekapcsolt területeken élő bolgárok kisebbségi
jogait. Mindezeket a kikötéseket felül szon-
ban, — fejezi be az „Univerzál“ cikke, —
Bulgária hallani sem akar balkáni garancia-
szarződésről.

Ugyannyan hangon írják a bolgár kérdé-
sről a többi lapok is, amelyek különösen a
román kisebbség üldöztetése ellen követelnek
energikus fellépést a kormánytól.

Páneurópa-mozgalom Erdélyben

Az eszmék nem ismerik az országhatárokat.
Egy-egy világosfejű ember, aki megérzi, felismeri a
tömegek szükségletét, megnyilatkozik hallgatóinak,
olvasóinak, s ez a kinyilvánított felismerés az eszme.
Mennél intenzívebb tömegszükségletet jelent, annál
ellenállhatatlanabb erővel terjed, mindig szélesebb
és szélesebb rétegek agyába fészkeli be magát s
készíti elő az eszme megvalósítását, a tettet, a tö-
megszükséglet kielégítését. Az emberek tudatalatti
kollektív vágyai a eszmékben lesznek tudatosak és
tettekben valósulnak meg.

A mi korunk, a zűrzavarnak, elégedetlenségnek,
zabellátatlanságnak kora. A mi néptömegeink vágya:
nyugalmas, békés termelő munka, s zavartalan, ren-
dezett fogyasztás. Ez a nagy, intenzív tömegvágy
lett a lényege Európa népei egyesülése eszméjének,
Páneurópa elgondolásának, mely ha megteszi útját
a kisszámú felismerők és megértőkkel a néptömegek
ön-tudatáig, tetté válik, megvalósul s az emberiség
egy új, boldogabb korszakának kezdete lesz.

Három évvel ezelőtt indult meg Coudenhove-
Kalergi osztrák szociológus kezdeményezésére a
tudatos Páneurópa-mozgalom, s három év kellett
ahhoz, hogy az eszme Bécestől Erdélyig megtegye
útját. Külföldön már régen újságok, könyvek, röpi-
ratok, egyesületek karolták fel az európai egyesü-
lés gondolatát, nálunk Erdélyben most állt össze
néhány európai látókörü intellektuel, hogy a Páne-
urópát akarók Erdélyi csoportját megszervezzék.

Mi a legfőbb feladata ennek a most támadt
mozgalomnak? Legelőbb is azt, hogy rámutasson a
mai közállapotok tarthatatlan voltára, s hogy rá-
világítsa a probléma megoldására: az európai né-
pek egyesülésére Páneurópában.

Az erdélyi csoport nagyon helyesen oldotta meg
a feladat első részét, a tömegvágy tudatosítását, az
eszme terjesztését.

Dr. Turnovszky Sándor, a Jászi Oszkár régi
gárdájából való kitűnő szociológus, a szervező bi-
bizottság megbízásából egy röpiratot adott ki, mely
kérdés-felelet alakjában ismerteti Coudenhove-Ka-
lergi munkát alapjában a Páneurópa kérdés lénye-
gét, s különösen azt, hogy ez a mozgalom elkerül-
hetetlen szükségesség s Európa népeinek létkérdése
a Páneurópa-eszme tettel megvalósítása.

A kis röpirat, melynek címe: „Mi ez a Páne-
urópa?“, világos és határozott feleleteket ad.
Szemben Spengler sötét látásával, hogy az európai
civilizáció alkonya elkövetkezett, új és biztató kor-
szak eljövételét hirdeti, mert Páneurópa nemcsak
megmentése Európának, hanem politikai, gazdasági
és szellemi újjászületése abból a gyalázatból, örü-
letből és nyomorból, melyben ma szünylődik.

A páneurópai Unió az a szervezett, pártokfeletti
tömegmozgalom, mely Európa egyesülésére törekszik
egyenlőség, biztonság és vámunió alapján. Ezt a
cél a nemzetek egyenjogúsága, az európai közös
vámterület, az állandó jellegű békeszövetség és a
nemzeti kisebbségek jogainak biztosítása által akarja
megvalósítani. Páneurópa ma már több, mint ideál:
gazdasági és politikai szükségyszerűség. Európa ve-
zető politikusai között alig akad, aki ne tette volna
magáévá ezt az eszmét, radikálisok és konzervatívok
ma már egyaránt egyedüli mentő lehetőségnek te-
kintik Páneurópát.

Európa egyesítésének óriási előnyei lennének
mindnyájunkra nézve. Egy csapásra megszűnnének
a közlekedés és kereskedelem akadályai. Az ipar
és kereskedelem szabadsága, internacionális korlát-
lansága a fogyasztók érdekeit biztosítaná. A gaz-
dasági egység közös európai valutarendszert vonna
maga után, az új egységes európai pénz rövidesen
elérné a békebeli valuták értékét és stabilitását.

A fogyasztóképesség és ezáltal a termelés erősen
magnövekednék. A ipar telephely-előnyök szerint ta-
gozódnék, nemzetközi munkamegosztás fejlődne ki
s a kényszerű téllenséget mindenütt kínáló
munkaalakalom váltaná fel. Az életszínvonal emel-
kedésével a kulturális élet is elképzelhetetlen ará-
nyokban emelkedne, a biztonság érzete lehetővé
tenné az általános leszerelést s az így megtakarított
horribilis összegek népjóléti és kulturális célokra
lennének fordíthatók.

Páneurópa annál közelebb jut a megvalósulá-
sához, mennél több ember győződik meg arról, hogy
az európai államok egyesülése az egyetlen kivetítő

Franciaországban betiltották a friss kenyér fogyasztását

(Páris, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány ma betiltotta a friss
kenyér fogyasztását és reméli, hogy ezzel a lisztfogyasztásban 25 százalékos megakaratitást
ér el. A kormány rendelete egész Franciaországban nagy meglepetést keltett. A pékek uta-
itást kaptak, hogy a kenyeret és a süteményeket csak a sütéstől számított huszonnégy óra
mulva szabad forgalomba hozni, ami a pékek számára nagy károsodást jelent, minthogy a
szárazabb kenyérből és süteményekből mindenki kevesebbet vesz. Ma már Párisban sehol sem
lehetett friss süteményt kapni.

Ujabb kommunista kémszervezetet lepleztek le Kisenevben

Két prágai orosz diák áll az összeesküvés élén. Tovább nyomoznak
a bukaresti kémszervezet tagjai után

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 20. Az Uj
Kelet tudósítójától.) A bukaresti nagy kémbe-
dési pör után most a kisenevi szigetségi fel-
ügyelőség újabb kommunista kémszervezetet fe-
deztet fel. A szervezet élén Moldanaghi és
Raznoecie kisenevi diákok állottak, akik a
prágai egyetemre látogattak. A diákokat a
bécsi központi bolsevista szervezet bizta meg a
kémkedéssel. Kisenevben egy őrmesterrel állottak
összeköttetésben, aki szívesen belament
ajánlatára, de aztán leplezte a diákokat,
ahik teljes beismerő vallomást tettek.

A bukaresti összeesküvésben letartóztatott
Stefanoff kommunista agitátort beszélték a

vilvai fogházba, ahol bevárja perének újabb
főtárgyalását. Tudvalevő, hogy Stefanoffot in-
kontinenciám 10 évi kényszermunkára ítélték
volt. Tkacanko agitátort még nem sikerült
megtalálni. A szigetségi megállapította több
kommunista ügynöknek a nevét, akik a bécsi
kommunista központtal állottak összeköttetésben.

Egy bolseviki tüzérvadász tegnap arjött
a Dayez eren és jelentkezett tighinai hatóság-
gunknál. Kijelentette, hogy a szövjet-rendszer
már elviselhetetlen a tisztokra nézve és ezért
megszűnt. A kapitányt a tighinai határőrség
letartóztatta.

Tangerben a francia rezsim elleni tiltakozás jeléül kitört az általános sztrájk

A spanyolok számarányuknak megfelelő képviseletet követelnek a közigazgatásban.
Készenlétben áll a tangeri helyőrség

(Páris, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jankuaf spanyol külügyminiszter ma
fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozatot tett
a spanyol-olasz szerződésről. Nyilatkozatában
megemlékezett arról is, hogy a tangeri kérdést
rendezni kell és a gibraltári tengerszoros védel-
mére okvetlenül szükséges, hogy a tangeri zóna
spanyol fenhatóság alá kerüljön. Ugyanakkor,
amikor az aktív spanyol miniszter Tangernek
teljesen Spanyolország érdekkörébe való bevo-
násáról beszélt, Tangerben megkezdődtek a
nyugtalanságok.

Londoni lapok azt írják, hogy a tangeri
helyzet rendkívül kritikus. Tangerben holnap
általános sztrájk tör ki, amelynek jelentőségét
fokozza, hogy a környék lakosai holnapra nagy
számban Tangerbe készülnek, hogy szimpátiá-
jukról biztosítsák a sztrájkolókat. A sztrájk éle
kifejezetten a mai rezsim ellen irányul. Tünté-
tés lesz Franciaország ellen és Spanyolország
mellett. A lakosság egyre jobban követeli, hogy a
közigazgatásban a spanyolok számarányuknak
megfelelően vegyenek részt, hogy ellensúlyozni
tudják a francia fenhatóság alatt álló R. obati-
serif befolyását. A közigazgatási hatóságok ér-
tesítették a konzuli bizottságot, hogy a csend-
őrség nem tudja a rendet tartani és a lakos-
ságot megvédeni, mert úgy a benszüdőttek, mint

a spanyolok fel vannak fegyverkezve.

Nyilvánvaló, hogy Tangerben spanyol igrá-
tás folyik. Ezek a jelenségek a spanyol faszi-
mus imperialista céljainak tudhatók be. Az
sem változtat ezen a téren, hogy Primo de
Rivera táborának a valóság ellensúlyozásul —
hír szerint — felszámolta, hogy hajlandó spanyol
csapatokat bocsátani a rend fenntartására.
A kikötőben horgonyzó angol francia és spanyol
hajókat értesítették a kritikus helyzetről. A
„Westminster Gazette“ jelenti Tangerből, hogy
a felkelő lakossággal rekonzonvező környék-
beli törzsek be akarják hatolni a városba, hogy
a sztrájkolókhöz csatlakozzanak.

Madrid, augusztus 20. Legújabb jelentések
arról számolnak be, hogy Tangerben az álta-
lános sztrájk kitört. A nyugtalanság óráról-
órára nő.

Stelner Leányintézet felvevő bent-
lakó és bejáró rendszer tanulókat és elvállal **tol-
jos anyagi felelősséggel** bel- és kül-
földi magánvizsgálatra magántanulókat, vagy
továbbképzés: leánykamat. Szigorú felügyelet,
kittűnő ellátás, egyéni tanítás. Prospektussal ki-
váltatva készséggel szolgál. **Izr. leányinté-
zet** Arad, Str. Popa I. Husu [Lujza-u.] 8.

Ki akar szép lenni?

Főlerakat: Császárgyógyászat, Tg. Mures, Albina-patota. 8 tégelynél díjmentes [postai szétküldés.
Kapható Clajon: Bőzsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok,
pattanásos férfiak szépek lesznek, ha
Maria szeplő krém-et
használnak. Hatásáról felelősség!
Fehé it Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Szomba
Az Uj Kelet
Szerkesztők
Felelős szerk
Az Uj Kelet
meg
— A
Ferdinánd
együtt
prefektu
ségek ve
netét fe
m- j d to
a román
Ferdinánd
onnan S
szep
— A
vilnai
Lars J
voltak
rakovet
fognak
Ez alká
emléktü
lgsiker
Jid“ el
M. Ma
Vasárna
társulat
ják ad
ö. d. aviz
a darab
ötzör
siager-
lemint
Iris, a
tagja i
e. ö. é. k
rende
sége
már
lozsvá
má. ö. l.
—
gyü. é
sülete,
alakul
előttre
jelenle
gantis
A kol
Mérté
veset
letekl
szágo
k. s. ú.
nek
ezt a
ki. v. l.
ploes
döte
déli
nek
Tová
vidé
zetel
már
fogj
van
dese
le S
nagy
amel
házk
röpi
tatu

HIREK

Az Uj Kelet az egyetem: erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrá megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Szombat
5686. Elul 11.
Szidra: Ki tőcő
1926. aug. 21.

— A király Párisban. Vichyből jelentik: Ferdinánd király tegnap reggel kíséretével együtt Párisba utazott. A pályaútváron Hallosz prefektus, továbbá a francia és román elöljárók vettek búcsút az uralkodótól, aki közönetét fejezte ki a hatóságok előzékenysége fölött, majd többek között örömeinek adott kifejezést a román francia egyezmény megkötése fölött is. Ferdinánd király 10 napig marad Párisban, onnan Svájcba, majd Olaszországba utazik és szeptember 20-án tér vissza Romániába.

— A vilnaiak Kolozsvárra jönnek. A vilnaiak, akik legutóbbi vendégzerepítésük Leres Judit tragikus halála miatt megakadályozták a jövő hét szombatján, a rákövetkező vasárnap és hétfőn Kolozsváron fognak játszani a Magyar Színház színpadán. Ez alkalommal megtartják a Solem Alejonev emléktűnépét is, a nagy zsidó humorista egyik legsikerültebb vígjátékának, „Schwer zu sein a Jid“ előadásával. Az előjáró német beszédet M. Mazo, a vilnaiak igazgatója fogja tartani. Vasárnap délután a Dibbuk-ot játsszák, este a társulat műsorának legpompásabb darabját fogják adni: A Bergernek „Der Mabul“ — „Az ördög“ című háromfelvonásos vígjátékát. Ezt a darabot Vilnában és Varsóban kétszázhuszonötzör adták és Bécsben és Bukarestben is slager-vígjátéka volt a társulatnak. Ebben, valamint a Dibbukban fog bemutatkozni Salom Ica, a trupp újonnan szerződött hírneves tagja is. A Magyar Színház igazgatója a legelőzékenyebb készséggel bocsátja a vilnaiak rendelkezésére „az ördög“ előadásához szükséges technikai és világítási eszközöket, amiket már most erősen dolgoznak. A vilnaiak Kolozsváron akarnak elbucuzni Erdélyi publiau máól.

— A kolozsvári magántisztviselők nagygyűlése. A magántisztviselők kolozsvári egyezsége, amely tudvalevőleg ezelőtt egy évvel alakult meg, augusztus 22-ére, vasárnap délelőttre nagygyűlést hívott egybe. A gyűlésen jelenlesznek a Ploestiben székelő Romániai Magántisztviselők szindikátusának képviselői is. A kolozsvári egyesület működése óta fokozott mértékben munkálkodik egyrészt a helyi szervezet megerősítésén, másrészt a vidéki egyesületekkel való érintkezésbe lépés útján, az országos szövetség megalakításán. Ennek megvalósításához a közeljövőben nagy lépéssel fognak közelebb jutni a magántisztviselők, akiknek szindikátusba való tömörülése, mint ahogy ezt a nyugati államok példája mutatja, rendkívül gazdasági és szociális jelentőségű. A ploestii magántisztviselők szervezetének kiküldöttjei a szervezés munkájának és az egyes vidéki tagozatok között való kapcsolatok kiépítésnek megbeszélése céljából érkeznek Kolozsvárra. További értekezletek a közeljövőben a nagyobb vidéki központokban már megalakult szervezetek székhelyein lesznek, amelyeken az eddig már megerősödött szervezetek küldöttségileg fogják képviselhetni magukat. Minden jel megvan arra, hogy a szervezkedés munkája rövidesen reális eredményeket fog felmutatni.

— Kommunista összeesküvést leplezték le Szerbiában. Belgrádból jelentik: A rendőrség nagyarányú kommunista szervezkedést leplezett le, amelynek magja a délszerbii Veldezen van. A házkutatások alkalmával forradalmi könyveket és röpíratokat találtak, amelyek moszkvai eredetre mutatnak. A rendőrség több letartóztatást foganatosított.

Amerika és Japán fokozottan fegyverkeznek a tengeren

Az Egyesült-Államok szemrehányást tesznek Angliának, hogy meghiusította a vízi leszerelést

(London, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Daily News tengerészeti tudósítója ma azt a szenzációs bejelentést teszi, hogy Washingtonban szemrehányást tettek az angol admirálisnak, amiért ez a nagyhatalmak között megbeszélte tengerészeti korlátozások tervét meghiusította. Ezt a tervet tudvalevőleg két hónappal ezelőtt Coolidge elnök és Kellogg készítették el 5:5:3 arányt állapítva meg az amerikai, angol és japán flottára. A tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy Washington július végére egy harmadik flotta-konferenciát akart összehívni.

Az összes tervek azonban halomradölteek a brit admirális váratlan irányváltásával. Washingtonban most már nyíltan kifejezésre juttatják azt a véleményt, hogy Nagybritániának a tengerészeti leszereléstől való vonakodása az Egyesült-Államokat új hajók építésére és flottájának kiegészítésére fogja kényszeríteni.

A „Daily News“ tudósítója azzal tejezi be cikkét, hogy minden jel az amerikai és a japán flotta gyors kifejlesztésére mutat, ami természetesen Európára is visszahatással lesz, amennyiben itt is meg fog kezdődni az új flottakészülődés.

* Zsidó Lyceum Timisoara. A nyilvánossági joggal felruházott 8 osztályú fiúceumban, 4 osztályú leányliceumban és 4 osztályú felső kereskedelmi iskolában a beiratások szeptember hó 1-én délelőtt 9—12 óráig lesznek. A javítóvizsgálatok szeptember hó 13-án 8 órakor, az V osztályú felvétélvizsgálatok szeptember 20-án 8 órakor kezdődnek. A rendes tanítás kezdete szeptember 26-án reggel 8 órakor. A felső kereskedelmi iskolába a tanulók különbözeti és felvételi vizsgálat nélkül iratkozhatnak be.

— Eljegyzés. Mózes Szerénke Gherláról és Raffael Béla Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Illyés Böske Satu Mare és Hirsch Márton Targu-Mures jegyesek.

— Harnat Ibolya Sighetul-Marmatiei és Bra-vermann Salomon Satumare jegyesek.

— Házasság. Fiaul Sárka Jibou és Wieder Ferenc rabbi Nyirezhyza, ezuton hívják meg összes ismerőseiket folyó hó 25-én Jiboua Frankl Mózes rabbi házában tartandó esküvőjükre.

Fried Ilus Sighetul-Merani és Tabak István Siculeni (Mádefalva), folyó hó 24-én tartják esküvőjüket, melyre ezuton hívják meg rokonaikat és jóismerőseiket. (Minden külön értesítés helyett.)

— Megszakadt a kolozsvári építőmunkások kollektív-szerződési tárgyalása. A kolozsvári munkügyi inspektorátusnál ma délelőtt megkezdődtek az építőipari munkások és munkaadók közötti kollektív-szerződési tárgyalások. A tárgyalások eredménytelenek maradtak, mert a munkaadók nem fogadták el a munkások által támasztott órabérvánásokat. Chirila inspektor közveitő javaslata, hogy a minimális munkabéreket 22 lejben, a maximálisakat pedig 35 lejben állapítsák meg, szintén eredménytelen maradt. A tárgyalások igen viharos lefolyásnak voltak és zmmi konkrét közeledést nem eredményeztek.

— A portarel-rendszer alapján Nagyváradon azonnal foganatosítják a kilakoltatásokat Nagyváradról jelentik: Már több ízben beszámoltunk arról az elégedetlenségről, amit a portarel-intézmény kiváltott a jogkereső közönség körében és ami végre is általános ügyvédi sztrájkra vezetett. Azóta egy kormányrendelet simított valamit ezen az intézkedésen, az alapvető hiba azonban az, hogy a sok taxa és a minduntalan való kérévényeztetés, a bürokrácia áikai változtatlanul megmaradtak. Egyes portareleket azt az újast léptették életbe Nagyváradon, hogy míg régebben a végrehajtó a lakás kiürítésére nyolc nap határidőt adott és csak a határidő eltélelével törénhetett meg a kilakoltatás, most ezt a nyolcnapos terminust sem adják meg, hanem azonnal foganatosítják a kilakoltatást. Ezeknek a portarelekeknek a kilengései ellen a napokban a lakbérlok szövetsége tiltakozott a felettes hatóságoknál.

— Rabindranath Tagore Berlinben Hindenburg vendége lesz. Berlinből jelentik: Rabindranath Tagore, a világhírű hindu költő, aki jelenleg európai körúton van, egyidő óta Németországban tartózkodik. Eddig már több városban tartott előadást, legközelebb pedig Berlinbe utazik, ahol Hindenburg köztársasági elnök vendége lesz. A német színházak, Tagore látogatása alkalmából, előadják a nagy költő színdarabjait, közöttük a „Postahivatal“t, valamint Tagore legújabb darabját, „A nagy oleandervirág“ot, amelynek kéziratát a költő magával hozta Európába.

— Rehabilitálták a csalással vádolt dészaknai körjegyzőt. Érdekes ügyben hozott ma ítéletet a kolozsvári Itélőtábla dr. Pop büntetőtanácsa. Balint János dészaknai körjegyző állott a bíróság előtt család bűntügyében. A vád az volt ellene, hogy ez év januárjában az egyik községi bírótól illetéktelenül 5200 lejt csalt ki. Az ügyben a dési törvényszék már ítéletet hozott és a körjegyzőt nyolc havi börtönrre ítélte. Dr. Georgiu Jon bukaresti ügyvéd a táblai tárgyaláson egyórás beszédben kimutatta, hogy család esete nem forog fenn, mert a körjegyző, aki annak idején irnok volt, ebből az összegből fedezte a neki járó irnoki fizetését. A büntetőtanács elfogadta a védő érvelését és a jegyzőt irnokot, akit időközben körjegyzővé neveztek ki, felmentette és nyomban szabadlábra helyezte.

— A főlemelt szeszilleték. Bukarestből jelentik: Itélekes helyről nyert értesülés szerint a főlemelt szeszilleték kifizetésére a kormány haladékat adott és pedig 3000 lejtig 1 hónap, 10.000 lejtig 2 hónap, 50.000 lejtig terjedő összeget 4 hónap alatt kell egyenlő részletekben megfizetni.

INGYEN

egy mintadarabot az új csodaszerű, mesésen parfümírozott

ELIDA-IDEAL-SZAPPANBÓL,


kap minden vevő aki 1 kg.-ot a páratlan jóságú

SCHICHT-SZARVAS SZAPPANBÓL

vesz. A kontinens legnagyobb szappangyárának gyártmányából



a mosószappanok
VILÁGJEGYE



Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvizkivonat

...os asszonyok, ...ek leszte, ha **crém-et** ... felalóság! ... 30 L ... ai szátküldés. ... olle droguaria

Görög-román és jugoszláv-lengyel szövetség készül

A belgrádi sajtó nincs megelégedve a jugoszláv-görög szerződéssel

(Belgrád, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszláv és lengyel kormányok között megegyezés jött létre a két állam barátsági szerződésére vonatkozólag, amelyet Genfben fognak aláírni a Népszövetség szeptemberi ülészaka alkalmával. Valószínű, hogy Ninc ics közelebbről Varsóba utazik.

Az erről szóló hivatalos kommuniké hangsúlyozza, hogy a barátsági és döntőbírósi szerződések teljesen megfelelnek a népszövetségi paktum alapelveinek és újabb bizonyítékai a két ország békés szándékainak.

A jugoszláv sajtó nincs megelégedve a jugoszláv-görög megállapodással. A „Politika“ rá mutat arra, hogy Jugoszlavia a felfüggesztett vasútvonalak kérdésében semmit sem ért el, miután ez a vasútvonal továbbra is görög közigazgatás alatt marad. Szemrehányást tesz a kormányról azért is, hogy 20 millió frankért eladta az Orient-vasut jugoszláv tulajdonban lévő részvényeit Görögországnak, holott ezeket annak idején százmillió frankért vásárolta meg. Végül a lap helyteleníti, hogy Jugoszlavia érdektelenséget nyilvánított a görögországi délszláv kisebbségek dolgában.

Athén, aug. 20. A jugoszláv-görög egyezmény aláírása után valószínűleg román-görög barátsági és döntőbírósi szerződésre kerül sor. Az erre vonatkozó tárgyalások már meg is indultak.

— Az erdélyi németek delegátusokat küldenek a genfi kisebbségi konferenciára. Bukarestből jelentik a Rapid: A német parlamenti csoporttól nyert információk szerint az erdélyi német kisebbség képviseltetni fogja magát a genfi konferencián. A svabokat Muth Gáspár, a szászokat Hans Otto Roth és Brandt fogja képviselni. Hans Otto Roth utazása még nem biztos, mert utját attól teszi függővé, hogy a nyíre haladnak előre az iskolaügyi tárgyalásokban.

— Uj textilgyár Nagyváradon. Jelentős gyáralapítás van folyamatban Nagyváradon. Karl Regner junior zvitvai gyáros, Weiss Kálmán szatmári nagykereskedővel egy nagy szőrzéses textilgyárat épít, amelyhez megfelelő kikészítő apparátus, úgy mint appretúra, raucherel is járul. Kezdetben a gyár hatvan nyolcvan munkást fog foglalkoztatni és gyártja a kőszimert Regner-féle kordekat, zeigokat és barchendket. Tekintettel a cikkek magas vándjára, a gyárnak szakkörökben igen nagy jövőt jósolnak. A Püspöki faló vezető ut meután teljesen újonnan épülő gyár építkezései már megkezdődtek és az ősz folyamán a gyár már üzemben is lesz. Nagyváradon ez lesz az első textilgyár és nagy nyerssége a városnak, hogy a gyáralapításban részesít a választás.

— Vilmos excsászár nem bírja a holland égbajjat. Londonból jelentik: A „Chicago Tribune“ szerint Vilmos excsászár, aki jelenleg tudvalevően a hollandi Doornban él, nátházban súlyosan megbetegedett. Az excsászár környezete már régebben meg volt róla győződve és most az orvosok is megállapították, hogy a zordon holland égbajjat teljesen alkalmatlan Hohenzollern Vilmos számára. Amennyiben a beteg elszállítását egyáltalán lehetőleges, az excsászár hívei rajta lesznek, hogy Németország egykori uralkodója engedélyt kapjon arra, hogy enyhébb éghajlat alá költözhessen.

— Elhangzottak a védőbeszédok a frankperben. Budapestről jelentik: A frankper táblai tárgyalásán először Gál Jenő szólalt fel és azt bizonyította, hogy védencének, Nádasynak és társainak nem volt szándékuk pénzt hamisítani, csak eszközözést akartak teremteni céljaik megvalósítására. Olyan ítéletet kér, amely méltó legyen a házasságos tábla némes tradíciójához. Gál Jenő dr. után Windschgrätz herceg és Székessy képviselőtében Uria szólalt fel. Hosszú magyarázta, hogy Windschgrätz milyen becsületes, munkás hazafi. A védők beszédeinek befejezése után a tárgyalást berekesztették. Ítélet szombatra, vagy legkésőbb a jövő héten eljére várható.

Etrottott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfejfájás, láz, székzsorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József viz használata a kérés és ivás káros következményeinél igazi jótételezőnek bizonyul. Kapható gyógyszerárakban drogeriákban és fűszerüzletekben.

— Toma Stelian bukaresti milliomost nem akarják eltemetni örökösei. Bukarestből jelentik: A fővárosban ma az az érdekes hír terjedt el, hogy Stelian Toma, a nemrég meghalt híres politikus és kiváló ügyvéd, aki több mint 10 millió lejt kitevő vagyont hagyott örököseire, még ma sincs eltemetve. Holttette a Belu-temető egyik kápolnájában fekszik egy koporsóban, mert az örökösök azzal az ürüggyel, hogy nincs pénzük családi kriptá építésére, egyre halogtatják a temetést. Kriptánélkül pedig nem akarja a család eltemettetni.

— Alakulóban az amerikai Népszövetség. Párisból jelentik: A bolíviai kongresszus elhatározta, hogy az összes délamerikai és közép-amerikai népképviselőket felszólítja, hogy alakítsanak latin-amerikai népszövetséget. Panamát külön is felkéri, hogy tegye meg az előkészületeket a tárgyalások megindítására. A lap kiemeli, hogy a Népszövetség megalakításának első feladata az lesz, hogy az összes amerikai latin államokat egyenjogúknak ismerjék el.

— Zsidó műkedvelő előadás Felsővisón és Máramarosszigeten. Tudósítónk jelentik: Rövid egy-két hónap alatt immár harmadik vidéki kultúrastélyüket rendezték meg a szigeti sómerek vasárnap, augusztus 8-án, Felsővisón a román bászino nagytermében. A nívós műsor programszámai a következők voltak: Stera Henrik sómérparancsnok mélyértelmű román megnyitó beszédét mondott. Utána a kitűnő sómérénekkar az „Innal Regál“ t énekelte el. Sternberg Aladár dr., a szigeti helyi csoport elnöke lendületes beszédet tartott nagy tettség mellett. Berger Magda hozzátértően adta elő a „Ha én fu volnék“ című bájos monológot. Freud Sári Patai vereket szavalt megérdemelt sikerrel. Stein Samuel zsidó dalával frenetikus sikert aratott. „Palesztinai hora“-t táncoltak: Fuchs Májor, Stern Henrik, Semmel Herman és Müller Elemér. Nagy sikert arattak még a „Die zwei Balonen“ és a „Der Teufel im Restaurant“ című jiddis boházatokban a következő szereplők: Fried Aranka, Stern Henrik, Müller Elemér, Stein Samuel, Semmel Herman, Rosenthal Henrik, Ruthner Herman, Birnberg Sándor és Szimche Sándor. — Augusztus 11-én és 12-én, szerdán és csütörtökön a helybeli zsidó jótékonycélu négyelet rendezte meg a városi színházban igen magasnívójú műkedvelő estélyeit. A legoptimistább várakozást is túlhaladta a Négyelet ezen rendezvénye. Az „Aranymadár“ című bájos zenéjű operett és egyéb magánműsorok szerepeltek a műsoron. Az „Aranymadár“ címszerepét Kallós János játszotta műkedvelőknél szokatlan bonviván volt. Nagy sikere volt Pollák Ilonának a szubrett szerepében. Klein György a táncokomikus szerepében azt az illúziót keltet, hogy életének minden részét a színpadon tölti. Klein Aranka kitűnő játékos produkált. Dávid Sári, valamint dr. Klein Jenő és Klein József is nagyban emelték az estély nívóját. Jók voltak még kisebb szerepekben David Béla, Keszaer László, Ungár László, Klein László és Fried László. Ornstein Kató prólógot mondott és egyes konferenciái volt. Stern Joli angol táncával aratott sikert. Simon Lioke kuplézárait a közönség ösztör újratá meg. Steinmetz Flóri és Klári különböző valcerket és román nemzeti táncokat lejtek. Egy kitűnő ballet zárta be a nívós estélyt. A ballet szereplői a következők: Paszternák Etus, Perl Helén, Nádler Böske, Ungár Ercsi, Kappel

Böske, Terkeltaub Sári, Paszternák Ilonka, Adler Annus, Teszler Rózi, Kallós Helén, Dancig Pózi, Nádas Lioi, Perl Manó, Dancig Juci, Mezei Peri és Perl Franci. A kitűnő estélyek rendezését szorgalmas ügybuzgalommal képezték: Wiesner Menőné, dr. Junger Lázárné, Keszaer Dezsóné és dr. Klein Artharné.

— „A fekete csillag testvérei.“ Londonból jelentik: A „Central News“ azt a hírt közli Rigából, hogy Szovjetországban „A fekete csillag testvérei“ néven titkos társaság alakult, amely Odesszában és más nagyobb orosz városokban, valamint a vidéken is erősszervezetekkel rendelkezik. Ennek a társaságnak tagjai között többen helyet foglalnak Trockij közvetlen környezetéből, sőt Trockij néhány jóbarátja is a tagok között van.

— Bérmozgalmak a Heinrich-szappangyárban. A Heinrich-szappangyár munkásai bérmozgalmat indítottak és tíz husz százalék munkabérvajátást követelnek. Ma délelőtt a munkügyi inspektorátusnál folytatott a gyár vezetőse a munkásokkal tárgyalásokat, amelyek azonban nem vezettek eredményre, mert a vezetőség nem hajlandó akceptálni a munkások követelését. A tárgyalásokat holnap délelőtt folytatják, azonban előreláthatólag szakításra fog sor kerülni.

— Megalakult a kolozsvári munkásbank. A munkásszervezők régi törekvése, hogy egy munkásbankot alapítsanak, amely olcsó hitellel látná el a rászoruló munkásokat. Több irányban folytak erre vonatkozó tárgyalások, amelyeknek eredményeképpen a munkásszervezők kiküldöttel ma értekezletet tartottak, bankemberek és ügyvédek részvételével. Az értekezleten Finerás, a szaktanács tagja előköt, aki nagyjében körvonalazta a bankalapítás célját. Szűkebb bizottságot alakítottak az alapítási feltételek megállapítására és az alapszabályok kidolgozására. A munkásbank alapítóját huszmillió lejre kontemplálja, amelyből azonban csak ötmillió fog egyelőre lejegyzésre kerülni, részvényekéket ötszáz lejt névértékben. A szűkebb bizottság munkálatainak elvégzése után újabb értekezletet tartanak, amelyen megállapítják a részvénykibocsátás időjét.

* Aladdin lámpája. A közeledő ősz a mind hosszabb éjszakákat hozza és ez a világosságot vágyó kedélyeket lehangozza. Különösen a vidéken, ahol a villanyáldását nem ismerik és a kormoró petróleum-lámpák mellett töltik az estéket. Amint halljuk ez rövidesen a múlté lesz, mert a satmári Román Aladdin Kereskedelmi r.t. már forgalomba hozta a csodás argol Aladdin petróleum gázizzófénylángot, mely napfényt jelent az éjszakában. Felhívjuk figyelmét a mai hirdetésre!

* Biztonsítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

* Nincsen új a nap alatt — mondta rabbi Asiba, aki bizonyára még nem ismerte a Narcisse Noir, L'erigan, Quelques fleurs, Chypre tigris és akácvirág kölniket, amely rendkívül finom bésziményeket a Rózsa Royal (Főter) drogeria hozza forgalomba, díszes kiállításban, vagy kimerve.

Azonnali belépésre keresek elsőrendű

szabászt.

Ajánlatokat lehetőleg fényképpel és fizetési feltételekkel kérek. Mindhárom hazai nyelvet beszélők előnyben részesülnek. „Concurența“ úri-szabóság, Braşov, Tehénpia 4.

Figyelem!

Vételköteltség nélkül tekintse meg raktárunkat. Megyőződik, hogy **költőárakban, valamint hártsnyák és keztyűkben** legolcsóbb a **HELIOS** lerakat (Főter No. 7.)

A vasárnapi sp FTC mérkőzés után komoly akadályok K&C—Haggibhor—móccs is. A két rendezés, hogy vasárnap ki barátságos mérkőztalálkozás, amely meg volt Kolozsvár sport 5 órákor kezdődik előzőleg a K&C Haggibhor ifjúsági dattal ugenott. A Törökvis játszik a H

Ezrel kapcsolatos az FTC vasárnap ellen. Hir szerint a kőzősen fognak az FTC hogy miért nem tel.

Egyetlen csapat kolozsvári kerület sele már ismeretes, a költött, hogy az 1926—hét kolozsvári egyes cadik helyért pedig szüre a szövetség sele A nevezési határidő vidéki csapat nem je közésekre. Az őszit egyelőre még teljesen letak passzivitása mo a szövetséget, amely dönteni az őszit bajn

Aron Da

Páratla

az összes ü mig a

רים

M chsorim 1, 2, garnitúrák német, ditá

60 lejt

רים

Gyapju és selyem relve, minden kiv a legjobb

400 lei

Ezenkívül Marjan és val'di bőrk

ה לשה מוורת

És az összes ünnep nagy választékban rendelhetők a leg bevárta

„SAF

zsidó könt

Cluj, P. M. Vite

Postai megrendelés tosan eszközöltetnek árak

אתרונים

אין ענראם אונד

לליגע פרייווע האבען

* Palesztinacsa rendelje meg a legujak Egyiptom Utmutatót könyvostályánál. Ára

SPORT

A vasárnapi sportprogram. A meghiusult FTC mérkőzés után az utolsó pillanatban komoly akadályok gördültek a tervbeveti: KAC—Hagibbor—nagyvárad NAC—Törökves mocsis is. A két rendező egyességet erre elhatározták, hogy vasárnap a saját csapatát állítja ki barátságos mérkőzésre. A KAC és Hagibbor talákozója, amely mindig kiemelkedő eseménye volt Kolozsvár sportéletének, vasárnap délután 5 órakor kezdődik a CFR pályán. Ezt megelőzőleg a KAC ifjúsági csapata játszik a Hagibbor ifjúsági együttesével 3 órai kezdettel ugyanott. A városi pályán a nagyvárad Törökves játszik a Huszók ellen fél 6 órakor.

Ezrel kapcsolatban úgy értesülünk, hogy az FTC vasárnap Sasgeden játszik a SzAK ellen. Hir szerint a romániai sportegyesületek között fogják az FTC-től magyarizáció kéri, hogy miért nem teljesítette fix kötelezettségét.

Egyetlen csapat sem nevezett be a kolozsvári kerület selejtező mérkőzéseire. Mint már ismeretes, a kolozsvári szövetség úgy döntött, hogy az 1926—27 évi labdarúgó-szezonban hét kolozsvári egyesület fog játszani, a nyolcadik helyért pedig a vidéki egyesületek részére a szövetség selejtező mérkőzéseket irt ki. A nevezési határidő szerdán járt le, de egyetlen vidéki csapat sem jelentkezett a tervezett mérkőzésekre. Az őszi bajnokság kérdése tehát egyelőre még teljesen nyílt. A vidéki egyesületek passzivitása most új megoldás elé állította a szövetséget, amely a héten fog véglegesen dönteni az őszi bajnokság sorsáról.

Aron David urisabósága
Cluj, Calea Regele Ferd. 32.

Páratlan olcsóság
az összes ünnepi cikkekben,
míg a készlet tart

מהזורים

M chsorim 1, 2, 4, 5 és 9-es diszkótéses garnitúrák német, zsigon v. magyar fordításban már

60 lejtől feljebb.

טליתים

Gyapjú és selyem talcsim, teljesen felszerelve, minden kivitelben és nagyságban és a legjobb minőségben már

400 lejtől feljebb.

Ezenkívül Mürjamok vászon, bőrimitatio és valódi bőrkötéses imakönyvek.

סליחות מענה לשון תפילין ציצית מווחות

És az összes ünnepi és rituális cikkek óriási nagy választékban érkeztek raktárra. Megrendelhetők a legolcsóbb és legszolidabb bevételű forrásnál, a

„SAFRUTH“
zsidó könyvkereskedésben

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)

Postai megrendelések a beérkezés napján pontosan eszközöltnék. — Viszonteladónak nagy árkedvezmény.

פיר הכות ווערדע אויך אטרונגים לרובים, הדסים אין ענגראם אונד ענדעטייל צו אייכערסטע ביליגע פרייע האבען

* Palesztinóca készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyalvó Palesztina-Egyiptom Utmutatót (B-edeckert) az Uj Kelet könyvostályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

A FILM

Százezer mozdulat egy másodperc alatt

A mozi fejlődésének vonala két különböző irányba ível. Egyszerre járja a tudatos művészet ösvényeit és ugyanakkor a tudományos kutatásnak is szolgálatába szegődik. Régi dolog, hogy az ember érzékszervei tökéletlenek és csak azokat az ingereket tudják felfogni és érzétté változtatni, amelyek inger-küszöbeinek határain belül esnek. A mikrokozmosz és a makrokozmosz végtelen birodalmában azonban millió és millió olyan életmegnyilvánulás van, amelyek az alós ingerküszöbünél mélyebbre, vagy a felső ingerküszöbünél magasabbra esnek és így az innen jövő impressziók örökre elvesznének az emberiség számára, ha a tudományos kutatás nem gondoskodna az érzékszervek felfogó képességét kiszélesítő segédesszökökről.

A tudományos kutatás azonban nem nyugszik, folyton újabb és újabb ilyen segédesszökökkel ajándékozza meg a világot, amelyek voltaképpen nem egyébebek, mint érzékszerveink logikus folytatásai. A mikroszkop például abba a végtelen apró világba enged belépni, amelynek millimikron kicsinyű renetegjelölés a szem nem tud beletárolni. A mozi technikai fejlődése napról-napra fontosabb ilyen segédesszökök lesz a tudományos kutatásnak, legelőször is azzal, hogy a „gép“ csatlakoztat, azaz „optikai csalódásokat“, mint a szemnek és így a mozgóképeket fotográfáló masina legmegbízhatóbb ellenőre a bonyolult természeti megnyilvánulásokra irányuló megfigyeléseknek.

Most egy newyorki jelentés a mozinak egy olyan technikai újításáról ad hírt, amely szédtű perspektívákat nyit meg a tudományos kutatásnak. Az emberi szem tudvalegyleg csak tizenhat mozdulatot tud másodpercenként rögzíteni és így a mikrokozmosz világában végbemenő életjelenségeket nem tudja részleteire bontani. Newyorkban most próbálták ki egy új moszifelvevő apparátust, amely másodpercenként százezer mozdulatot tud felvenni. Ezzel a felvevő géppel legpróbb részletekig le lehet fényképezni az ágyu, vagy puskegolyó útját a legkézzesebb részleteiben meg lehet rögzíteni a madarak repülését, a rovarvilág minden életmegnyilvánulását, de különösen pontosan és mélyen lehet bevilágítani vele a mikrokozmosz életébe, ahol másodpercek alatt egész életfolyamatok játszódhatnak le, miként a mi, másodpercenként mindössze tizenhat mozdulatot felfogó szemünk csak a kezdet és a befejezés stádiumát látja.

Amerika természettudósai most fáradoznak azon, hogy ezt a nagyjelentőségű felfedezést tudományos kutatásuk szolgálatába állítsák.

Eszterházy Ágnes és Konrád Veidt egy új Pirandello filmében. Pirandello, az immár világhírű olasz drámaíró egyike a legkeresettebb filmíróknak. A kiváló poéta most készült el legújabb scenáriumával, amelynek címe IV. Henrik. A IV. Henriknek főszerepeit Konrád Veidt és Eszterházy Ágnes, — skinek Kolozsváron kezdődött szédítő karrierje, — fogják játszani.

Murnaut Amerikába hívták egy Sudermann-film rendezésére. W. F. Murnaut, az Ufa filmház híres rendezője, aki most fejezte be a „Faust“ felvételeit, az amerikai „Fox-film“ meghívására Amerikába utazott, hogy ott egy filmfelvételt, amelynek scenáriumát H. Suderman művéből merítették, megrendezzen. Murnaut mihelyt elkészül a Sudermann-filmmal, hazatér Európába, ahol továbbra is az Ufa filmház szolgálatában fog állani.

A „Nana“ rekordbevételeket ért el Párisban. Ebben az idényben Párisban a rekordbevételet Jean Renoirnak, Zola „Nana“-ja után készített filmje érte el. Ezt a filmet, amelynek főszerepeit Werner Krausz, Chaterine Hessling és Jean Angelo játsszák, az „Aubert Palace“ játszotta a nyári holtsezonban szinte tropikus hőségben. A harmadik szombatán 18 ezer, vasárnapon 20 ezer frank bevétel volt. Ilyen rekordbevételekre január óta nem volt példa. Ez a film Kolozsváron decemberben kerül bemutatásra.

Szerkesztői üzenetek

„Egy előfizető.“ Erre a korosztályra vonatkozólag még nem jelent meg amnesztierendelet.

Hadirokkant, Aicsd. A hadirokkantak minden monopoliák árusításánál elsőbbséget kapnak. Tessék a nagyvárad monopoliagazgatóságához fordulni bővebb információért.

K. Ármín, Cermeiu. Köszönjük elismerő sorait és igyekeznél fogunk a jövőben is ebben az irányban folytatni felvilágosító munkánkat.

Abonent G. T. 1. Die erwähten Wörterbücher sind durch die Buchabteilung unserer Blattes zu bestellen. 2. In dieser Angelegenheit müssen Sie sich an einen Tierarzte wenden.

„Anyazultáné álma.“ Lapjai olvashatatlannak. Eddigi munkásságáról írjon részletes levelet.

Taimudista, Marghita. Az, hogy rabbi Akiba szért vonult vissza a szabadsághartról, mert Bar Kochba a szamaritánusokkal szövethetett, akik előbb Bar Kochbával kivégeztették Akiba bátyját, aztán Beter várát a rómaiak kezére juttatták, szintén csak néphagyomány. Történelmi alapja egyáltalán nincs.

K. J. Carei Mari. Ha egy amerikai állampolgárságu nő román férfihez megy feleségül, automatikusan maga is román állampolgárrá lesz és mint ilyen nemcsak, hogy férje nem mehet ki Amerikába kvótán felül, hanem ő maga is csak akkor, ha más, olyan ország területén született, amelynek kvótája nincs kimerítve.

B. Z. Viscul de sus. Legnagyobb sajnálatunkra, nem áll módunkban leközölni.

Utlevél. Bármilyen román utlevél csak egy évig érvényes és legfeljebb valamelyik külföldi román konzulátusnál lehet meghosszabbítani, ha tulajdonosát ott érte az utlevél lejárt. Fel nem használt utlevél meg nem hosszabbítható és így a belevezetést vizumok érvényessége is megszűnt. Teljesen új utlevelet kell váltania.

M. & T. Nasaud. A temesvári zsidó liceumnak van kereskedelmi tagozata.

Tiberiás, Targul Jiu. Nem vált be.

Temesvári előfizető. Az elnöknek alapszabály szerint joga volt ugyan a sérelmezett határozatot meghozni, de a tagoknak viszont jogukban áll felelősséssel élni.

S. H. 1. Az Arghelեսcu féle közoktatásügyi törvény nem enged meg a külsővizeti vizsgát. 2. A zsidó liceumok tanítási nyelve részben héber, részben román. 3. A vizsgákat az intézet tanári kara előtt kell letenni. 4. Több osztályból ugyanabban az évben vizsgát tenni nem lehet.

M. M. 1198. sz. előfizető. Aggodalma teljesen alaptalan, mert a házak nem esnek kiszáradás alá még akkor sem, ha idegen állampolgárok tulajdonát képezik.

Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Clark-féle párisi **BANDES „L“** testszinü gummitekerces

használatát által.

Párja 500 Lei használati utasítással.

Láthatatlan a harisnya alatt.

Tennisznel, sportnál nélkülözhetlen

Romániai képviselő: Benkó Miklós.

Főelárusító:

KELEMEN gyógyszerár

Sighetul-Marmatiei

(Maramarossziget)

Kapható minden jobb drogeriában és gyógytárban.

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Az Uj Kelet **Oradea-Mare-Nagyvárad** fiók-kiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zeigmond) és **Ezredévi emléktér 2. sz.** (ernyőzet) alatt van. Telefon B 66.

A zongorák olcsóbbak lettek,

ne mulassa el érdeklődni **Triska I.** zongoranagyraktárában

Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

KÖZGAZDASÁG

Szeptember 15-én lép életbe a felemelt vasúti tarifa

(Bucuresti-Bukarest augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hivatalos lap mai száma közli azt a minisztériumi határozatot, amellyel a CFR új tarifáját jóváhagyta. Az új tarifa szeptember 15-én lép életbe. Mint ismeretes, az új tarifa a személyszállítás díját 25 százalékkal, az áruszállítás díját pedig 35-60 százalékkal emelte. Ezenkívül módosították a szállítási nomenklaturát is, mégpedig oly módon, hogy az áruszállításokat nyolcra redukálták, az eddigi huszonkettő helyett.

TŐZSDE

Augusztus 20-án

Az új árfolyamok: Bukarest 242.50-242.50, Párizs 16.60, Budapesten —, Bécsben 329.75, Prágában 15.90, Berlinben 196.70.

Kolozsvár. A devizapiacra ma valamivel élénkebb volt a forgalom. Az árakban nem történt lényeges változás, bár a tendencia általában inkább szilárd. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.00-30.20, Prága 6.30-6.34 Budapest 332-335, Páris 6.10-6.15, Zürich 41.20-41.30, Newyork 212.00-213.00, London 1036-1038, Milánó 7.05-7.10.

Zürich. Zárítást: Berlin 123.20, Amsterdam 307.60, Newyork 517.75, London 2515.37, Páris 1460.00, Milánó 1697.50, Prága 1532.50, Budapest 72.30, Belgrád 912.50, Bukarest 242.50-242.50, Varsó 56.00, Bécs 73.20.

Bukarest. Devizák: Páris 6.15, Berlin 50.70, London 1035.00, Newyork 212.50, Milánó 7.05, Zürich 41.60, Bécs 80.20, Prága 6.30 Brüsszel 6.05 Budapest 30.15.

Bukarest. Valuták: Napoleon 875, német márká 51.00, leva 152, török líra 118, font sterling 1035, francia frank 6.60, svájci frank 41.50, olasz líra 7.50, drachma 2.50, dinár 8.85, dollár 214.00, lengyel forint 18.00, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.50, belga frank 6.10, holland forint —.

A jasi-i kereskedők haladékokat kaptak a szeszadókülönbözetek befizetésére. Jasiából jelentik: Az új szesz törvényvel kapcsolatosan a jasi-i szeszkereskedők egy küldöttséget menesztettek a pénzügyminisztériumba azzal a megbízással, hogy az új rendelkezés értelmében deklarációba foglalt szeszadókülönbözetekre kérjen haladékokat. A helyi pénzügyi adminisztráció a delegáció visszaérkezéig, illetőleg a minisztérium további intézkedéséig ideiglenesen haladékokat adott az adókülönbözetek felére. A pénzügyminisztérium ma tévratilag utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy indokolt esetben a következő módon adjon haladékokat: 3 ezer lejig egy hónapot, 10 ezerig két hónapot, 50 ezerig három hónapot és az emellett összegeknél négy hónapot egyenlő havi részletekben történő törlesztés mellett. Ez a rendelkezés természetesen csak Jasira vonatkozik, minthogy hasonló kérelmek a minisztériumhoz nem érkeztek be.

A bőr és bőrárak új importvámja. Egyik legutóbbi számuakban jelentettük, hogy a legfőbb vámbizottság megállapította a bőr és bőrárak új behozatali vámját. M után többen kérdéssel fordultak hozzánk, ismételtén közöljük, hogy a felsorolt vámtételek még nem véglegesek, azokat még a legfőbb gazdasági tanács, végső fórumban pedig a minisztérium tanács fogja tárgyalás alá venni, esetleg jóváhagyni. A legfőbb vámbizottság erre vonatkozó munkálatai az új vámnomenklatura elkészítését célozzák. Tudvalevőleg a liberális kormány csupán a vas, fém- és textilneműek új vámosztályozását léptette életbe, míg a bőr, vegyi és egyéb termékek nomenklaturáját nem készítette el. Az Averescu-kormány egy speciális bizottságot delegált ezek elkészítésére, természetesen még megközelítőleg sem lehet megállapítani, hogy ezek a vámmódosítások mikor készülnek el és lépnek érvénybe.

Nagybánya—Máramarosziget között közvetlen vasúti vonalat építenek. Szatmárról jelentik: Máramarosziget városával tőz, va-

levőleg most csak cseh területen keresztül lehet vasúton érintkezni. Valóan miniszter a hét elején a megyében tartózkodott, megtekintette a nagybánya—máramaroszigeti kapcsolati tervét és kijelentette, hogy a kormány az új vasutat mihamar fel fogja építtetni.

Vetőmagvak szelekciónálása. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy sürgősen tanulmánytárgyává teszi a vetőmagvak szelekciónálásának a kérdését. A minisztérium egy bizottságot delegált a szelekciónálás feltételeinek megállapítására. Az intézkedés azt célozza, hogy ilyen módon biztosítsák a mezőgazdaságot a szükséges vetőmagvakról.

A kolozsvári iparkamara nagygyűlése a kontórok ellen. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara e hó 22-ére, vasárnap délután 10 órára értekezletre hívta össze a kolozsvári iparosokat, hogy a kontárkodás megakadályozása érdekében tanácskozásokat folytassanak.

Országos bortermelő kongresszus. Bukarestből jelentik: Szeptember 12-14-ike között Foksnában országos bortermelő kongresszust tartanak, amelyen az összes ország-részek képviselve lesznek.

Fényképészek, Amateurok!

Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát

papírosáruházában,

Plata Unirii 29. szám alatt [Laydakukrászda mellett] szerezhetik be.

Lemezeket kidolgozunk. — A világhírt Angol Imperial lemezek gyári lerskata.

Prima tüzifát

Fischer

olban és spirtva legutányosabban házhoz szállít

fatelepe, Piata Garii No 2. — Telefon 1300.

Ki akar 30-40 %-ot megtakarítani?

Senki se vásároljon kötöttárut és harisnyát, amíg meg nem tekintli a Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 3. szám alatt megnyitott helybeli

„DORMA“

kötött-, szövött- és harisnyadrugyának

gyári lerakatát,

ahol az egész országban közismert és legszebb kivitelten készített összes gyártmányok szigorú eredeti gyári árakban árusítottak.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner

zongoragyárak képviselője

Gyári árak. Telefon 4-94

Sternberg J., - Oradea.

Alapított 1890.

Anton Rosenzweig

Heber könyv és rituális cikkek nagykereskedése Cluj, P. E. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 38. (Safát ház)

A nagy ünnepi fölcikkeknek árjegyzéke

1 garn. diszkótés és magyar vagy német fordítással. 4 kötet vaszon	L. 380
1 garn. diszkótés magyar vagy német fordítással. 9 kötet vaszon	L. 850
1 garn. diszkótés és zsongon fordítással. 1 kötet L. 140, 2 kötet L. 210	L. 210
1 kötet diszkótés és zsongon fordítással. 1 kötet L. 200, 4 kötet L. 350	L. 350
1 garn. diszk. zsongon ford. 5 vagy 9 kötet L. 350	L. 350

Selyem Tulesz: k. felszerelve ezüst vagy arany dresszel, nagyság szerint L. 500-1200

Gyapju és török Tuleszek gyári árban, szám szerinti nagyság L. 550-1000. Jomkipur sapka, selyem libertin ezüst vagy arany dresszel L. 130

Mirjam vaszonkötésben L. 225. Imitált bőr L. 250, valódi bőr L. 600. Szálca füze L. 20, bőve zsongon fordítással L. 80. — Postai megrendeléseket azonnal szállítok, meg nem felelőt visszaveszek.

A legfelsőbb közegészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

50-60%-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél. Kapható minden gyógy- és fűszerüzletben, üvegenként 30 leiert. Vevérvámpisolel

Bognár és Szántó

Erd. Ker. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70.

Gyönyörű művészi

fényképeket

különleges nyomással készít

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.

Prefektura mellett

Lámpa-belet

és gyertyabelet gyárt és mintázott arajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fiai

szalagosdöngyára Arad, Interuban 407.

Szombat,

fü

25-35 H
göggéppel
dalma, Z
felszerelt
telje ea
miatt, rem
lep Sibiu
tudható
Vall

Nick

Elyállal fém
gyak nick
nyomdai p
késék speci
Fried Jen

üzlet
ge

a Cale
Str. Ba
letházb
Unirii

ir

lépvisel
vászár
Kérjen
díjtalan.

Megnyit
te

Bihar

Elsőrangu
bor

ישע
ונאיבער
רעפער
סליכקייט
המים

MA
SOF

Komplett fűrésztelep

25-35 HP majdnem teljesen új Wolf-féle gőzgéppel és 24 HP dr. Küblmann szabadalma, Zammarmann-féle gőzfűrészt, teljesen felszerelt transzmissiókkal, fűrészekkel s. h. teljeen új állapotban. Üzemmegnyújtás miatt, retekivül jutányos áron eladó. A te-
lep Sibiu közelében van. Közlekedési meg-
tudható: Schib - Kereskedelmi és Ipari
Vállalat Sibiu, B. h. g. No 15

Nickelozó telep orvosi műszerház.

Elvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztár-
gyak nickelozását, ollók, borotvák és kések,
nyomdai papírvágó kések, stancuk és akter-
kések speciális közpörülései és fűzőtörzvé-
s st.
Fried Jenő, Cluj, Piața Unirii No 22.

Kiadó

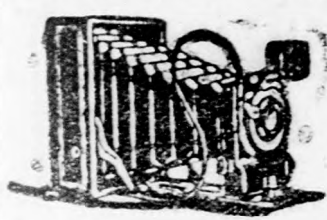
üzlet- és irodahelyisé-
gek november 1-én

a Calea Regele Ferdinand 120 és
Str. Basarabia sarkán épülő üz-
letházban. — Értekezhetni Piața
Unirii 20. Kereskedelmi Hitel-
intézet Rt.

Remington Modell 92 Remington hordozható

írógépek

Építészlete Róvics Ernő, Maros-
vásárhely, Főter 47. Telefon 1-26.
Kérjen ajánlatot. Kiváncra bemutatás
díjtalan. A világ legerősebb gépei. 92 jel
az eddigi 84 jellel szamban.



Vidéki amatőrtényképezők
körjének arjegyzéket
POLITZER
fotóruházról Carel-Mare
Vidéki szétküldés. Alapít-
tatott 1896.

Megnyilt a Félixfürdő térszomszédságában
teljesen újonnan átalakítva, a

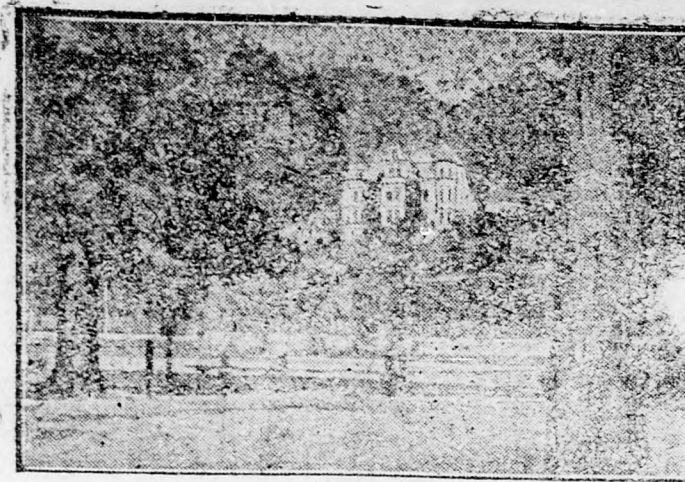
Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — ארמון בית
borok. Elsőrangú cigányzenekar.

מתיאש קאני'ישע

הלפנים זינד ווידער אין אונזער
טראסאנע קוואליטאט צו האבען. דעפער
דענען איבער מייען פערלעסליכקייט
דיענען דיא היערארט גע שוועס

MATIAS KUN'S
SOHN cuțitar, CLUJ



Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és
szülészeti betegek részére.

Szabad helyek esetéi más betegeket is
felvesz, kivéve a ragályos és elmébetegeket

Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos
Brasov, Fellegvársor 7. a.
Telefon 740

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alati késznek
a legújabb
díjazt
cipő-
különlegessé-
gek.



A világ szenzációi az IDEAL filc-kalapjal.

Számakalapot minden elfo-
gadható árban árusít az

IDEAL

kalapszalonn. Forgalások 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Borszék fürdő július 1-én megnyilt.

Meleg és iszapfürdők a

LOBOGO

forrás szénsavban rendkívül gazdag vizében. Speranta és Melich szállodák, pen-
siók, mintegy 600 szobával. Katonazene és különböző szórakozás. — Toplita-
Romana állomástól a fürdőig kifogástalan autóközlekedés. **Szobák meg-
rendelhetők: Borszék fürdő Igazgatóságánál.**

Igazgatóság: Cluj, Strada Memorandului No 8.

Telefon:
2-28,
10-47

SZÉP NYOMTATVANY
A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadatok és mindennemű
bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű
levélpapírok, bűlti és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen
ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdaja

Természetes ásványvíz.

VICHY

Óvakodjunk az utánzatoktól.

A francia állam forrása:

Celestin bevált: oszónál, hólyagbántal-
máknál, cukorbetegség, el, izü-
leti fájdalmaknál.

Grand-Grille kitűnően használt
májbántalmaknál.

Hopital gyomor-és májbetegségeknél.

Vichy-Etat só lúgosavas emészthető viz házikészítése
Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést

APRÓHIRDETÉSEK

Gyászúri közléseknél egy sor 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Leghísebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Több előkelő orthodox rabbi által elismerve, **svájci króm sajt** dobozokban L. Schmerling, zürichi sajtgyár lerakata és egyedülrészt Nagyrománia területére **Klein Ödön** keresk. ügynőség, **Oradea**, Strada Petru Maior 7. Telefon 7-10

נייע ערפינדונג
יענט ערשייענען ביא:
WEINSTEIN & FRIEDMAN
Verlags-Buchhandlung in **CLUJ**
"חומשים של נערים"
חומש "רש"י תרגום פיר
יעדע וואכע סעפעראט געבונדען
וויא איינע געוואהנליכעם שוהלדעפט מיט
שאונע גראסע ריינע בוכשטאבען געדוקקט
דעטאל פרייז נור 5 לעי פער שטיק
ווידער-פערקויפער ווערדען געוואנט!

Két intelligens tisztviselő nő v. orvostanhallgató nő tisztá szép burokozott szobát kaphat övvegy urinél, esetleg ellátással. Cim a kiadóban. 1610

Eladó
hálószobaberendezés Mostori-ut 5.

Uricsalád gyermekét teljes penzióba előzadja ort. középisk. tanár Nagyváradn. Zsilónevelés, zongorahasználat, nyelv-ottatás. Cim a kiadóban. 15 0

Ha ön olcsó
üveg-árul
ohajtvenni, okvetlen keresse fel a **Somlyai** pocellán-árubáskt. Arak a kirakatban láthatók. Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 4.
Kiadó két üzlethelyiség, egy pékség és lakás Rudolf-ut 40. Értekezhetni a híz tulajdonosnál.
Egy-két iskolásgyermekeket felvenne ort. koser teljes ellátásra övvegy uriné. Cim a kiadóban. 1610

Bécsbe utazom augusztus végén. Megbízásokat elvállalok. Jó referenciákkal rendelkezem. — Cim megtudható a Palocsay virágüzletben C. Reg. Ferd. 13. 1602

File terítőket és kelim munkákat legjutányosabban készít Hirschné, Reg. Ferdinand 101, ajtó No 5.

Fiatal, gyermektelen házaspár keres üres 1 szoba-konyhás lakást aug. 15-ére, lehetőleg a belvárosban.
Szives ajánlatot a kiadóhivatal továbbít **Magas bér** jelige alatt.

Pincemestert keresünk aonni-li belepére, ki a borkezelés minden ágát tökéletesen érti. Szász-nyá, Marosludas. 1524

Iskolába járó leánykát ellátásra elfogad izr. uric család Marosvásárhelyen, zongorahasználat, francia társalgás. — Érdeklődj: Franco Romana Biztosítónál, Tg-Muras.

Legelősebb bevásárlási forrás! Spitzer Abrahám. — Oradea, Str. Nicolai Jorga 14 Csülog győgszertárral szemben.

עראטע רומאנישע ספרים גראסדאנד לונג אונד טליר "חברקים" ינדערלאנע
Héber könyv és rituális cikkek nagykereskedése.

Ügyes tanuló-fu fizetés-sel az nuale felvétetik a Saf-uta zsidó könyvkereskedésen. 1578

Két nagyobb iskolás lány szeptember 1-re lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál, a főter közelében. Cim a kiadóban.

Eladó egy régi, de jó karban levő há ószoba berendezés és két nagy tükör. Cadea Victoriei 33. házfelügyelőnél.

Gazdatisztet keresek krassói gazdaságomb. — Cim: Mayer Sándor, Satu Mars. 1603

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospektusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készűnek. Dr. **Mandó**, Str. Rațiu (v. Kötő-u.) 3.

Művészi **Blondel** és más keretek meglepő olcsó áron **Somlyai-nál** Kolozsvárt, Iapbatók

Hálk-szoba butorok tisztítását, javítását szakszerűen, bármint asztalos munkát azonnal jutányosan és megelégedésre elvégezik. Hívás a házhoz megyek. Cheul asztalos, Cadea Victoriei 62. 1611

Előkelő zsidó urinó, leányokat, akik a sibiai iskolákat akarják látogatni, teljes ellátásra elfogad. Gondos házi kezelés biztosítva. Anna Ritter, Sibiu, S.R. Reissfeld 13. 1563

Két intelligens lány tartat közlelebe, teljes ellátást kaphat, zongorahasználat al. Cim a kiadóban.

Fűszer biskereskedők figyelmébe!
Prima
Arabia kávé
kilója 36 lei. Egy 5 kilós postacsomagot 180 leierért szállítunk franco utánvétel mellett. —
Kittűnő, igen szép **Maláta kávé** kilója 40 lei.
Beck Testvérek — Valea lui Mihai

A constantnai községi játékkaszinó megnyitása.
Brasserie éterem. - Danzing speciális Jazz-Banddal
A Terrazon elsőrendű ételneműek szolgáltatnak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése mellett klasszikus zenekar.
Hotel Restaurant Palace
Elsőrangú és egyedűli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:
a kolozsvári **GZELL** sörfözde
„URSUS“
világos,
„HERKULES“
barna különleges sörrel mindenütt kaphatók!

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.
Pálmay Ilka egyetlen dalestélye a magyar színházban. Hétfőn este érdekes és nem mindennapi híri nagy művésznő fog fellépni a színházban. Pálmay Ilka, a világhírű primadonna és dízőz, aki most tartotta Szovátán hangversenyestjét, amelyen a királynő is jelen volt, hangversenyengedélyt kapott Romániában és első fellépése Kolozsvárott lesz hétfőn este. Magyar, német és francia dalokkal fogja ez estén a kolozsvári közönséget elragadni.

Heti műsor
Szombat: C.ókoljon meg! (Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 9.)
Vasárnap 6-kor: Fej vagy irás? (Ujdonság 3-adszor. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 10.)
Vasárnap este 9-kor: Antónia. (30-adszor. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 11.)

Hölgyek figyelmébe
ajánlom, hogy aro és kézfinomításra csak a teljesen ártalmatlan
AMO crémet és hozzávaló
AMO poudert és szappant használják.
Egyetlenegy
tégely már teljes hatással finomítja és fehériti a bőrt.
Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. — Főraktár: **Dr. Kohn Gyula gyógyszer-tára — Cluj.**

ארמ. כשר סאלאמי אונד ועלבווארען פארבריק אונד פלייש פארלע
Schnabel Hermann
Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvétel nélkül eszközöltetnek. **הרשך** és árjegyzék kívánatra

erkeszt...
Két igazi lei. La B...
dar szöveg...
adás, min...
lencia 30...
P asisir sh...
dentutt kap...

1923 August

Két igazi lei. La B...
dar szöveg...
adás, min...
lencia 30...
P asisir sh...
dentutt kap...

Bukare
a tá

A takisták

(Cluj-Kol...
tudóritóját...
partí politik...
utját a liber...
addig Maniu...
ben a parasi...
Msi buk...
parasztpárt...
rest folytat...
után Mihala...
következő...
— Mind...
part és a li...
fuziójáról ké...
a nemzeti...
illet, nem...
menti szűne...
Maniu Gyu...
gunk és a...
dani. Anyji...
a legjobb...
végéig tisztá...
Politikai...
a nemzeti p...
len. A hir...
gondolatáva...
naly vezetés...
párt keretei...
.....

Szepte
részi na
radon

A Kereske...
a meghívók...
tületeinek.

(Oradea...
Uj Kelet tu...
körében meg...
ellen irányu...
mozdulásra...
képviselreit...
ötven aláírás...
Csarnok vez...
mében halad...
gyulást. Err...
Csarnok vez...
gyülés össze...
napi taggyű...
ber 5 re az...
lesz határoz...
Fried J...
pon felhívás...
delmi érde...
hajlandók-e...
tetni maguk...
Lugos, Tem...
Szatmár, K...
rekedelmi...
hozzájárul...
megállapítj...
tot. E célra...
váaszt is f...